

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 69 ◆

Середа, 10 квітня 1991 року

◆ Ціна 10 коп.

У кооперативі «Коровай», що виник кілька місяців тому в Полтаві, завжди людно: і асортимент тут великий, і все свіже — щойно з жару. Традиційний хліб «цеглинкою», до якого ми так звикли, тут не випаюють. Натомість круглі коровай, булочки, пампушки з часником, перепічки — все те, чим були так знамениті українські хлібопеки. Кооператив, який виник при об'єднанні з'єднаних кооперативної організації, взяв у свій перший тиждень роботи на роботу витягнути з бабусиних скриньок фірмових рецептів. З'являться калачі, бублики, пироги, веселі коровай. Душа колективу — Софія Миколаївна Ільченко. Вона і голова кооперативу, і завідувача виробництвом, і постачальниця; допомагає лекарям, стоїть за прилавком. У великому колективі зайвих людей нема. І всі — на всі руки. На фото: продукція готова — тепер лише остий повертатися.

Фото Анастасія АФАНАСЬЄВА.

ГАРЯЧИЙ ТЕЛЕФОН

Шановні читачі! 10 квітня з 12 до 13.30 як змінює безпосередньо співпрацює з Головою Верховної Ради УРСР Д. Кравчуком.

Для цього вам досить підняти телефонну трубку і набрати номер 293-05-09.

Голова Верховної Ради України відповість на всі питання, які вас цікавлять, окрім, звичайно, тих, які виходять за межі повноважень Голови.

Отже, тел. 293-05-09. Буде працювати 10 квітня з 12 до 13.30.

Запрошуємо до розмови РЕДАКЦІЯ.

Після Чорнобиль: що зроблено, що далі?

Мабуть, жодних промовців не слухали законодавці з такою увагою. Як це було на спільному засіданні палат Верховної Ради СРСР 9 квітня. Це я зрозуміло. Адже розглядався комплекс проблем, пов'язаних з ліквідацією наслідків чорнобильської аварії. З доповідями і повідомленнями виступили перший заступник прем'єр-міністра СРСР В. Х. Догудієв, голо-

ви Комітету союзного парламенту з питань екології і національного використання природних ресурсів К. Саліков, заступник голови Державної комісії Кабінету міністрів СРСР по надзвичайних ситуаціях В. А. Губанов, представники уряду РРФСР, України і Білорусії.

Депутатам було представлено великий матеріал для роздумів. Минуло рін, як пар-

ламент прийняв відповідну постанову щодо Чорнобиль. Головуючий А. І. Лук'яков, нагадавши про це, підкреслив, що Верховна Рада СРСР дала більше прихильності до моніторингу за прийняттям парламентських рішень. Зрозуміло, з особливою ретельністю необхідно подивитися, що зроблено в даному разі.

Підкреслювалося, що настав час створити вітчизняну

довгострокову програму оздоровлення потерпілого населення. Водночас було відзначено, що уряд почав проробити конкретні пропозиції для виконання до програми міжнародного співробітництва по Чорнобиль, з участю установ і організацій ООН відповідно до резолюції 45-ї сесії Генеральної Асамблеї світового співтовариства, прийнятої в грудні минулого року.

І. НОВИКОВ,
А. ПЕРШИЙ,
парламентські кореспонденти ТАРС.

Б ТИ ДАВ

допомога

від чорно-милосердя — люди-добро-Він роз-ого велина-ітей, старші-ють росій-

ДНАННЯ

культура

ло зробила-української-одоном. Так,-ективом вида-багато касет,-творів уні-туру. На ви-тві, які з ве-пройшли у-Австралії та-носвропейсь-вало понад-слухачів,-зазначалося,-утримувати-інської длас-своїх коре-української-відвернули-ської спадщи-

нби мисте-історії. Але-мистецтво —-роду, перека-ую. Україна,-мала своєї-сьогодні му-мистоторка-країн право-історія-де долі тисяч-що несуть

повідомив, що-колективу спі-виключно на-садах, за по-Що стосує-то «ми хо-з собою ті-досі не зна-не медоторка-ригент напе-все класика-мистецтва —-отнєвеча, ін-еси та старо-Обидва гості-Штаів висло.

и?було прип-він породив

й тепер гра-авляли окре-Чимало з них-до не будуть-людських умо-в обох язики.-13-річч Жю-давно, так бн-на ноги,—

Оце такі!

НАРУЧНИКИ ДЛЯ ДЕПУТАТА

Міліції міста Дубно не сподобалася поведінка депутата міськради Петра Комісарука. Може, він, як сьогодні кажуть, «екстреміст»? Так, він входить до демблону. Ото і весь екстремізм. Працює головним лікарем онкодиспансеру, і за час своєї роботи перетворив колись занедбану медичну споруду в лялечку. Але — принциповий. На одній із сесій виступив проти того, щоб утримувати на дотації місцевий медвентерезний, на нараді з питань екології різко критикував працівників місцевої державтотранспортизації за те, що не контролюють вмісту шкідливих речовин у вихлопах автотранспорту...

Критика не сподобалася. З особливою пристрасістю було оглянуто шойно одержаний автомобіль онкодиспансеру, без будь-яких пояснень зроблено обшук в кабінеті старої медсестри. Та «спіймал» депутата, коли вийшов о другій годині ночі з іменним «Метрів за сто від мого будинку чатували аж три мільйонери, — наводить його слова газета «Вісті Рівненщини», в якій розповідалося про цю історію. — І навіть було мені одягати, наче якомусь злочинцю, наручники, якщо мільйонери мене добре знали, та й представилися їм...

І справді: для чого? Міліцейське начальство пояснює, що якраз проводилася операція «нічне місто». Щось не віриться, що брали всіх підрад — і в кайдани. Можливо, лише тих, кого слід добряче налякати?

Сергій МАКАРЕНКО.

ХОЧЕШ НЕ ЖУРИТИСЯ — НЕ ЖУРИСЬ!

А найкраще це можна буде зробити 12, 13 та 14 квітня цього року у великому актовому залі Київського політехнічного інституту. У діллі о 19-й годині там гастролюватиме відомий за кордоном і, на жаль, лише на Західній Україні естрадний театр зі Львова «Не журись!».

Киянам та гостям столиці львів'яни покажуть три театралізовані пісенні програми: «Від вуха до вуха» (мабуть, зрозуміло, що це гумор),

Анонс!

«Повіяв вітер степовий» (пісні, поезія та гумор січових стрільців) та «Пісні з-за грат» (те, про що на Україні ще зовсім недавно й говорили заборонялося, не те що зі сцени співати).

Об'єднав театр «Не журись!» лауреатів і призерів фестивалю «Червона Рута»: Тараса Чубая, Костя Москальця, Стаса Тризубого, Остапа Федоришина, Віктора

Морозова (керівник театру) та інших. Той, хто досі скептично зауважував, що авторської пісні, українських бардів у республіці нема, на цих концертах буде присомовлений. Хлопці працюють натхненно, запевняють і гостро. Життя наше дає для цього приводи, й актори не закривають на них очі. Перед глядачами постане Україна очима небайдужих до її історії та сьогодення, без усіляких прикрас, що, на жаль, і досі не всім подобається. Досить лише сказати, що «Не журись!» був у Києві усього два рази, і то мигцем, і з тих пір так і не зміг пробитися через новітніх заборонювачів і «непущателів». Київський літературно-музичний театр-студія «Академія» відновив справедливість: «Не журись!» у Києві. Тож поспішайте, шановні, розкупити у підземних переходах центру столиці останні квитки. Не пожалкуєте.

Керівник театру Віктор Морозов в одному з інтерв'ю сказав: «Ми ще не знаємо, у якій формі буде існувати театр. Адже ми починали з авторської пісні, згодом була пісенна поезія, нині — театр пісні. У всякому разі ми будемо експериментувати, щоб використати всі наші можливості».

А нам змогу подивитися на ті експерименти дасть театр-студія «Академія», що запланував сольні концерти кожного з акторів львівського театру. Тож стежте за афішами!... не журіться. Сьогодні це так багато...

Володимир СКАЧКО.

На фото: театр «Не журись!».

Навколомістські новини

СВЯТИТЬСЯ В ПАЛАЦІ

Цьогорічний Великдень вийшов на вулиці як повноправне народне свято. Так було й біля Палацу культури Київського авіазаводу. Свято мало назву «Пасха Святого Христа», а втім, було цілком демократичним і допускало цілком світські

елементи. Тут, приміром, виступали фокусники-професіонали, м'ялорний і м'ялор «Мрія», ансамбль танцю «Вяхор» та «Соколята». Дирекція свята потурбувалася, щоб усі одержали по пасочці, яку перед тим, уночі, святити у Палаці культури. Пригощали

навіть проїжджаючих — у машинах, автобусах, тролейбусах.

Тим, хто відкрив для себе на святі ансамбль «Вихор»: це молодий самодіяльний колектив авіазаводу, танцюють тут дорослі й діти. 11 квітня у Палаці культури відбудеться звітний концерт ансамблю (початок о 19 годині). Тут ви зможете ближче познайомитися з аматорами.

Світлана КОРНІЄНКО.

Київ.

В інших республіках

ДОПОМОГТИ НАЙБІДНІШИМ

Внаслідок підвищення роздрібних цін в столиці Білорусії 4 і 5 квітня відбулися виступи робітників, які вимагали підвищити заробітну плату, зробити компенсацію пропорційною зростанню цін, відмінити 5-процентний податок з продажу, скоротити на 15 відсотків відрахування від прибутку підприємств до союзного бюджету. Уряд республіки пообіцяв зменшити плату за харчування у робітничих, студентських і шкільних їдальнях, а також переплатити зарплату робітників і службовців. Передбачається також зменшити ціни на товари для дітей, астановлені союзним урядом. Нині ці пропозиції подані для обговорення в трудові колективи Білорусії.

Тим часом у деяких інших союзних республіках керівництво вирішило в міру можливості захистити деякі категорії населення від наслідків цінової реформи. Рада Міністрів Вірменії, наприклад, підвищила в 1,6—1,7 рази оклади у сфері народної освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення і культури, що дасть змогу поліпшити сімейний бюджет десяткам тисяч людей.

Уряд Латвії теж повідомив про додаткову компенсацію мешканцям республіки у зв'язку з підвищенням цін. Загальне збільшення зарплат тут становитиме 90 карбованців, збільшиться допомога сім'ям з дітьми: на дитину до 8 років виплачуватимуться 60 карбо-

ванців щомісяця, а на дітей старших віком — 75 карбованців, що майже вдвічі перевищує відповідні союзні показники. В Латвії триває робота і над законом «Про індексацію грошових прибутків населення», який має увійти в силу з третього кварталу нинішнього року.

Президент Казахстану Н. НАЗАРБАЄВ відразу скасував у своїй республіці податок з продажу деяких соціально значущих товарів і послуг. Зокрема, п'ятьма відсотками не будуть оподатковуватись м'ясо, молоко, масло, олія, хліб та хлібобулочні вироби, борошно, яйця, чай, цукор, сіп та деякі продукти дитячого харчування.

Скасовано податок з продажу товарів широкого вжитку, вироблених пенсіонерами, які займаються індивідуальною трудовою діяльністю.

Ігор ГРУШКО,

оглядач зарубіжної і радянської преси.

Зверніть увагу

ПЛЯЖІ — В ОРЕНДУ

Одесити та гості міста цього літа вперше відпочиватимуть на орендних пляжах. Плтаєте — де вони? А там же, на березі моря: «Аркадія», «Дельфі», «Лузавіка», «Відрода». Колектив новоствореного об'єднання «Відпочинок» узяв в оренду всі 9 міських пляжів — це понад 460 гектарів, протяжність берега 45 кілометрів. Строк — 50 років. Ще до завершення цього терміну об'єднання планує викупити все рухоме й нерухоме майно тих пляжів.

Міськвиконком, створюючи «Відпочинок», має надію, що об'єднання зуміє краще задовольняти запити людей, ніж досі. Тут і справді взялися за координацію дій усіх організацій, що мають свої об'єкти на узбережжі. Напередодні купального сезону наводять порядок, розширюють платні послуги. Шукають зарубіжних партнерів, які мають у цій справі досвід. Отже, у перспективі — сучасні пляжні комплекси, готелі, кемпінги, крпті спортивні майданчики й тенісні корти, зимові басейни...

А найперша проблема — не допустити в новому сезоні забруднення моря. Пригадаймо, що останнім часом багато одеських пляжів надовго закривалися санітарною службою. До речі, «Відпочинок» об'єднав свої зусилля з природоохоронними органами.

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Одеса.

НЕ ЖУРИТИСЯ—НЕ ЖУРИСЬ!

не можна бу-
13 та 14 квіт-
у малюнок
виського по-
титулу. У ці
ни там гесту-
домий за жор-
даль, лише на
ни естрадию
на «Не жу-
ри-ся»

Анонс!

«Повня вітер степовий» (пис-
ні, поезія та гумор сілових
стрільців) та «Пісні з-за
гріт» (те, що що на Укра-
їні ще зовсім недавно й го-
ворили забороняючи, не те
що зі сцени співають).

Обрані лауреати і призерів
фестивалю «Червона Рута»: Гара-
ска Чубай, Юлія Мос-
кальська, Стас Тривунов, Се-
ста Федоринська, Віктор

Морозова (керівник театру)
та інших. Той, хто досі скеп-
тично зауважував, що автор-
ської пісні, українських бар-
дів у республіці нема, на цих
концертах буде приспо-
ромлений. Хлопці працюють
нахвилено, запевняють і го-
стю. Життя має бути для ко-
го привабливим, а яктори не за-
кривають на очі очі. Перед
глядачами постане Україна
очима небадужих до її історії
та сьогодення, без усіля-
ких прикрас, що на жалю.
Досі не всім подобається. До-
стат лише сказати, що «Не
журися!» був у Києві усього
два рази, і то мигцем, і з
тих рік так і не зміг про-
битися через новітні заборон-
ковані і «вслушати». Ни-
виський літературно-музич-
ний театр-студія «Академія»
відомий справедливо: «Не
журися!» у Києві. Там по-
спішайте, шановні, розкупи-
ти у підземних переходах
центру столиці останні квит-
ки. Не пожакуйте.

Чернігів театру Віктор
Морозов в одному з інтерв'ю
сказав: «Ми ще не знаємо, а
у якій формі буде існувати
театр. Аж ми починали за
авторської пісні, агодом
була пісня поезія, нині — з-
тих пісн. У всякому разі ми
будемо експериментувати,
щоб використати всі наші
можливості».

А нам змогу поводитися
на їх експеримент дасть те-
атр-студія «Академія», що
запланувала сольні концерти
кожного з акторів львівсько-
го театру. Там стежит за
арфішані І... не журися.
Сьогодні це так багато...

Володимир КАЧКО.

На фото: театр «Не жу-
ри-ся».

ЗІБРАЛИСЯ ТРИ МУЗИ

Ні, це не сцена з вистави. Просто зустріли три тала-
новиті, творчі жінки. Дівчи-
на на них так, як стоять:
Алла Сіренко, молодий лав-
ський композитор, піаніста,
органістка; Віра Барінова-
Кудьба відомої київської
художниці; Анна Різ — та-
ліська співачка... Це варто,
для презентації. А за-
галі, то фотографія вже де-
що, очевидно, розкрила ха-
рактер цих жінок. Усі вони
служатьки чудових мистецтв,
планетарним розмахом небу-
дого було й трішки дива, фан-
тастичні, грі. У Віри Іванівни
дівка сильна завролом. По-
перше, вже одне те, що вона
сама от така напорчата тала-
новита, добра — не диво! А
по-друге, в її худощавих лі-
нії одні му, ному й такі
дивовижні сорочок — від-
мислю, суцільні з пота-
вкою селі, що вистачило
всім. Жінки не були б жи-
нками, якщо б не замануло
прихитити їх на себе. Шен-
сально перодитися, і в на-
в'язало, що в цих сорочках
ін усім однаково зручно,
просто, тепло. Полотно збо-
ригас доторні добрих ро-
манів, що його тьва, розшивав,
вдвоювало всім віддає. І всі
розуміли, що в принципі
жінкам так мало треба для
щастя — була б сім'я з ді-
тьми, не пошпили б ся-
ти, було б творчість. І для
цього треба теж отак зба-
ригати, душею пається на зе-
млю, трави дружба. Тому й
зустрілися, знявши оди од-
ну — без усілякої та на-
родної дипломатії. І взагалі
се дипломат.

«У мене нуче Анна, з
Італії, — повнозвонна о сьомій
годині ранку напередодні
Пісні Віри Іванівни. То й я
жінка, як й приходить. І в цю
жінку у вас вона — Віра Ба-
рінова-Кудьба. Сказала так,
якче це родичка з Полтавни-
ни приїхала й нуче. Анна
Різ як — іскрава представ-
ниця того європейського до-
машнього, що вкритий усім і до
всім. Співачка, вокале про-
красним медіо-сопрано, фі-
долог за освітою, а показу-
ванням Англії, та рідині ді-
вни в Англії, живе в Італії,
але в кінці кінців по-
всій Європі. А тепер після

успішних дебютів у Таллі-
ні, Львові, Києві побилаше
пальних прихильників її та-
ланту. Діпаззон її вионав-
ського репертуару майже
широкий і мобільний, як і
її мноринарна особистість.
Вона виконує класичну й су-
часну акадмічну музику,
чудово знає мистецтво, жа-
во шкванється всім. Попробу-
вала походити по Києву в
трюфелівці, а не в машині.
Щоб поводитися на обличчя
людей, зрозуміти їх думи. А
хоти вважала київський не-
оверний, подивилася балет-
ний спектакль, побувала в
Львові, сказала, що духовне
життя українців наизначай
по високо. Вона навіть не
уважала, що це саме так.
Анна почила в заліску му-
зику Алли Сіренко, от самі
романи на слова Гарсії Лор-
ки, які вразили ще одну жи-
нку — Елєнору Лоріа, сест-
ру поета. «Ви істатно?», —
спитала вона в захваті. Ми-
ністриня, жвава, Алла мис-
лила в собі стільки талантів,
що дивувало просто, як це
бувало. Піаністка, органістка,
композиторка. Її твори зву-
чать у Швейцарії, Австрії. Ан-
на запросила її до Італії, де
вона писала музику для спі-
вацької акомпанувала її на
органі. «А більше часу ні на
що не вистачає», — потягну-
ла жалістися Алла.

У майстерні Віри Іванівни,
коди почався цей не основ-
ний акт — ми дивилися на
натурі художниці — всі покла-
ли згадувати свої рідні міс-
ця. З новим імпульсом заду-
мались нелюдяні слова, які
пішли англійською, російсь-
кою, українською мови. Той кіт,
що сплячка зана, і все одо
мало було тих слів, що по-
говорилися, щоб усю сказа-
ти. Захоплення від радості
зустріч, чудові картини,
якіс дивовижні проинки
ін мистецтва в душу — це
все нас дуже славало. Ми ще
раз почули, що ми зана, що
ляти, що сила мистецтва не
знає кордонів. А щира люд-
ська приязнь — найкраще
почуття, завжди киї, і на
всі отак зійшлися разом. І
Анна сказала: «Я ще при-
ду до Києва. Співаючи та
всіх жінк».

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Фото Сергія П'ЯТЕРИ-
КОВА.

Зверніть увагу

навіть проїжджаючих — у
машинках, автобусах, трол-
лейбусах.

Тим, хто відкриває для се-
бе на святі ансамблі
«Вихор»: це молодий
самозайнятий колектив ака-
заду, тацюючи й
дорослі й діти. 11 квітня
у Паладі культури відбуве-
ється звітний концерт ансам-
блю (початок о 19 годині).
Тут ви зможете ближче по-
знайомитися з аматорами.

Світлана КОРНИЄНКО.
Київ.

вещі, що мислять, а не діти
старших віком. 75 мисля-
ть, що майже вдій переш-
чить відомілі соціоні показ-
ники. В Лівії триває робота
і над законом про індекс-
цію грошових придбати на-
сильня, лий має уійти в си-
лу з третього напратку нині-
шнього року.

Президент Каземзатун Н. НА-
ЗАРБАЄВ віктуру сексуа у
своїй республіці податок з
продажу деяких соціально зне-
жених товарів і послуг. Зокре-
ма, п'янке відомілі на бу-
дуть оподатковуватися. Місо,
мозково, масло, олія, тліб те
люблювані виробки, борош-
но, яєця, чий, чупор, сіль та
деякі продукти дитячого хар-
чування.

Скасовано податок з про-
дажу товарів широчного витини,
вироблених пенсіонерами, ній
займається індивідуальною
трудоводо діяльністю.

Ігор ГРУШКО,
оглядач зарубіжної і ра-
дянської преси.

Зверніть увагу

ПЛЯЖІ
В ОРЕНДУ

Одесити та гості міста що-
го літа вперше відпочивати-
муть на окремих пляжах.
Пляжисте місце, де вони зна-
мє, на березі моря: «Ари-
да», «Дельфін», «Лузави-
ца», «Вірада». Колектив
новостроєного одианя «Від-
почино» узяв в оренду всі
9 місцьних пляжів — це по-
над 460 гектарів, протяж-
ність берега 45 кілометрів.
Строк — 50 років. Ще до
заквернення цього терміну
обсягання пляжів викупити
всіх зрештою й нерухоме май-
но цих пляжів.

Місцеві мешканці, створюючи
«Відпочино», має надію, що
обсягання зуміє красе задо-
вольнити запати людей, нині
досі. Тут і справа записав
за координатію для усіх ор-
ганізацій, що мають свої об-
'єкти на узбережжї. Напер-
едоді курортного сезону на-
водять порядок, розширю-
ють платні послуги. Шукачі
буди, кемпінги, кінні спор-
ти мають у цієї справі до-
слід. Отже, у перспективі —
суцільні пляжні комплекси,
готелі, кемпінги, кінні спор-
та, дайвинг, яєтисні корти,
займові басейни...

А найгірша проблема —
не допустити в новий сезо-
ні забруднення моря. Прига-
даймо, що останнім часом
багато десі, пляжів задо-
вожно закривалися саитро-
во службою. До речі, «Від-
почино» об'єднав свої ау-
сисні підприємствозорничні
організми.

Георгій ВОРОТНЮК,
власник кореспондент
«Голосу України».
Одеса.

ПОГОДА

10-11 квітня в підзем-
них частині республіки, в
зв'язках зі східних об-
ластях передбачається
невелика дощ. На ранній
тавотній дощ і з сходу
опадів. Вітер сідний, 3—
8 метрів за секунду, на
східні республіки, по-
всю — 15—20 метрів за
секунду. Температура
днів — 10—16, ночі —
2—7 тепла.

По Києву та області
схоголіди відомі істотні
справи не передбача-
єся. Вітер сідний, 3—
8 метрів за секунду. Тем-
пература днів — 10—15 градусів
тепла.

ТІ

ІМ

деяких інших
жінки керу-
ють міру жон-
глери категорії
нескладні ціно-
вада Міністра
глад, півничи-
зав, очі, озер-
кульного за-
купити, що
пінити сім'я-
сестрих тьм

У ПОЛЕ З НАСКАМИ?

У Миколі Шевченку, завідувачу машинним двором Тернопільського комсомолу Віловодського району, легко впізнати «класичного» механізатора. Це жни, коли від нього здоров'я, перейшов на «пекеру» роботу. Сьогодні-завтра, як зможуть проїхати полями півтисяч головний інженер на «Москвичі» (це у них своєрідний тест на готовність ґрунту), розпочнуть сівбу.

У сусідів, у колгоспі «Даніилівський», а їх поля одразу ж за Вітрогошівським гором, спрутає. Десять колгоспів тракторів ЮМЗ-6 давно виробили належний мототехресурс, але при теперішній доречності будуть трудяться. До ремонтної служби колгоспу з оселі поїхали на авто пенсіонери з пенсії, старшохлібасків запросили.

Вкрутили і своє ремонтно-транспортне підприємство у районі. Вони спеціалізуються на реставрації колгоспних тракторів. Те, що не варто чекати застачи, відомо було ще торішнього літа. Тоді стояли зернові комбайни, а Тульський завод вимагав у обмін на шкелі — цінгарі.

Тут виразно дається знання сусідній парадокс: нормувалися старі угоди з партнерами і заперела дисципліна поставок. Хоч ціни зрос-

ли в деньля разів. І це ще задарити по селу, а ринковий — по конкому з нас. Однак сівти і жниувати якось треба. Тож і пішли на прями контакти, налагодили «сиди» горизонтальні зв'язки. Як те все робиться, деталі вилупили, а результат цілком пристойний: 88 відсотків тракторного і причіпного парку — хоч сьогодні в поле.

Начальник відділу ремонту і виконання деталей «Обс-агротехсервісу» Леонід Курілен стверджує, що вже нині добра третина всіх застачи виготовлена і відрахована на місці. Насамперед, дефіцитні коробки передаточні, колісності і розподільні вали. Постає питання практично нічого не дає. Особливо Мінський тракторний. Поки не зуплять «три ширі» олія, треска, мел і навіть фойдот матеріали — ліс, цемент, метал, — не підступайся.

Єдине, з чим не мають особливих клопотів луганські хлібороби, як це має місце в інших областях, то це з лисанням. Воє в області свій нафтопереробний завод, лісгоспський. Це одне. Друге — всі свої заправили ще кілька років тому господарства передали держкомунгоспродукуту і тепер самі не клопочуться цим. А в сумі ці дві умови дозволяють за-

види мати 2—3-тижневий запас дизельного пального. До речі, мати не за рахунок інших, понадлімітних земляльних поставок, а тільки в заочних межах. І тепер заведемо солірни, мастил, бензину практично на весь комплекс весняних польових робіт. Хоч бензин, міркують у господарствах, треба економити вже сьогодні, щоб зроби гарантований запас на жнива. А на піднесенні поглинх матеріалів та мінеральних добрив можна обійтися і колгоспними тракторами.

І на осянок. Хоч, може, не зовсім і обсягом, бо всі ми під Богом ходимо, прогност голован колгоспу «Даніилівський» Віктор Лудинка:

По чому поставати б: маємо бути з урожаєм. Коли ми бачили у нійтій таку озимину! Підсіву майже не буде, добре переживають пшениця. Правда, торік ми давно вже відслідкували. Зараз ідемо за природними кормами — в поле одразу ж після Великдана. Цифри? Якщо все буде гаразд, — озимі десь під 40 центнерів обіцяють. Головне, все поніш що обігасється у часі з природним календарним строком.

Сергій СКИБА.
Луганська область.

ХЛІБ — НА НЕРВАХ

У колгоспі імені Мічурінського селгоспів Віловодського району на 600 гектарах площі завершується сівба ранніх зернових. Роботи нині не наслідок, коли б не гострий дефіцит застачи.

Пальним господарство забезпечене, але величкого оптимізму немає. Бо померлу сівбу цукрових буряків на 220 гектарів і мукуранд — на 170.

Сівба тини самими тракторами і з тією ж низькою проблем.

— Складається враження, що в районі немає господаря — зважаючи на ситуацію, правління Леонід Шевчук. До кого звернутися за допомогою як підприємцю, хто зможуть вважати суцільного дефіциту, вникно сказати. Доводиться сподіватися лише на себе, не свої витримки і нерви.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінницька область.

Забезпечений
«Комуніст»

На кілька днів у колгоспі «Комуніст» Конотопського району наближає чинності пункт розподілу угод про 10-годинний робочий день під нас сім'єю. Але, звичайно, як хлібороби ці цифри уявляють.

Техніки і дрінчелі знервдалі, лив працюючим в лолі, пройшли присягли перевірку, — знає голова колгоспу Олександр Карташев. — Чимось допомагає мікроягроспостат, щоб зробили вручну, але троніри і механізми підготували квалісно. Правда, нестабільна ситуація в економіці, розрив догівірних зв'язків викликають попервах у нас тривогу: чи вдасться вибрати хоча б мінімум необхідного палива, мастил. Те до борювання викликали маркони бензину, мастил, солірни виділили нам устала.

Мені розповіли в Колгоспному мікроягроспостаті, що достеменно іспити розраховувалися з районом по всіх нафтопродуктах. За мінімальні часті, як до камуза, неймовірно, але фант.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумська область.

На підході Чернівецький об'їзд.

Першими почали асиріи роботи хлібороби колгоспу «Серп і молот», — говорять заступник Воєнрайонної ради О. Падуба. — Вони посіяли люпин на 30 гектарів. У багатьох господарствах ще закрита вологі. На сухих ділянках у колгоспі імені Тішчані, радосні

фот. Сергія КОВАЛЬЧУКА.

НЕ СПЛЯТЬ
СПЕЦІАЛІСТИ

Же не всіх запланованих площ вдалося підняти зіб, загострено дододати илькість машин, нагромаджені органічні добрива. Техніка? Справді, є складові, і чималі, є, навіть, скільки, отці застачи вистачає! Але якось виринувалися. Виркуємося і нині. Є що самі робимо чи то реставруємо, є що «дистемо». Є спільні між технічними спеціалістами, оперативні групи діють у кожному районі. Пального не

сівбу вистачить, хоч і недодають його нам кілька сотень тонн.

— Головне, — завершив Олександр Чуприна, — не треба здимати ланки і негнати селами на себе стрілу. Перешкоди треба. Слобо це перебарюють у господарствах нероплю, то це їм так — демократи винні! Чи, навіки, партотарти Організації справи не місцях. Хай же звучить бажання, але кінні це — онова основ.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Ровенська область.

«Комунізм», «Дружба», «Родина» Соціалістичного району. Там не лише більшість півлігів це не відремонтована, а й тракторів та інших сільськогосподарських машин.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернівецька область.

Земля просить...

Питання «Хто сівати?» гостро стояло практично у всіх господарствах Київщини. А саме тут загнали на не вистачає тисячі механізаторів. Тобто сьогодні трактористів, які вийдуть у поле, достатньо для роботи лише в одну зміну. Проте керівники господарств виходять із скрутної становища: пенсіонери попросили працювати на посівній, і класного шофера, до випускника сільських професійних училищ, приїхавши, хто здатен самостійно працювати — у поле.

Мені поштошало заступник голови Київської обласної агропромислових Анатолій Кішучушню пошуверу в управління — разом з іншими керівниками Київщини. І задовольнені результатами побаченого, що мене й здивувало, адже здасться спіряться на проблеми.

А я й не кажу, що їх не було, — заперечив Анатолій Кішучушню. Але ж треба виходити з тих умов, у яких ми працюємо. Наші служби постачання спрацювали добре: господарства забезпечені дизельним паливом, бензином, мастями, запчастинами частинками.

Є в проблемі. Прістром, господарства Київщини в першому кварталі не одержали жодного килограмма карбаміду, а мали б 180 тонн. І на поставчальника ніяк не вплине, бо карбід надходить з Теймтру. Сутужино і спедоюю. Облгоспостат ладен запустити виробничі самоутужки, та де взяти матеріал?

Валентина ПИСАМСЬКА.
Київська область.

ПЛУЖНИЙ САБОТАЖ?

Імені Держинського вже підсіла кошишанка. — Кілька днів тому на заціданні виконуючи Менської районної Ради з тривогою відомо про те, що в районі майже немає бензину і мастил. Напередодні поїзної у

колгосп «Комунар» Козельського району дододати централізовано два нових розумкоплектованих півлігів. «Саботаж»? Сюрші невміяні працювати на порожньому сумі на картині вималюються і в «оптимістичних» колгоспах

10 КВІТНЯ 1971 року. № 67

— А як у них!

КРОК У НЕВІДОМЕ

— Інформ-шоу —

ХТО ЗАМОЖІШИЙ?

Протягом більш як тридцяти років існування СРБ адміністраційно-командна система тут вважалася єдиною можливою і здатною за порівняно короткий термін забезпечити достатню людську інтенсивність. Сьогодні в економіці порівнюють темпи розвитку своїх підприємств провінції і Таїланду, які 10—15 років тому були практично в однакових умовах. Так ось, економічна ефективність ринкових відносин виявилася відчутно вищою. Значить, дуже заважало було створити відпазу могутній держдержот, сучасну важку промисловість, які дозволили б зайняти гідне місце у числі розвинутих країн. На практиці нічого іншого — бували великі заводи, потужні електростанції, розроблялись нові збройні розробки, а виступи народу не ставало крадіями. Так тривало аж до VI з'їзду КПВ, який визнавав, що в помилках і провалах тут винні не окремі особи, а сама система, яка вправляла себе в роки війни, але не вписалася у процес мирного будівництва, не врахувала особливостей багатонаціональної економіки. Такий стан речей не міг не привести до кризи, на-

слідки якої відчуваються і до нині.

Розроблюючи концепцію реформи, в етнічних економістів провели ретельний аналіз — класифікацію наземних підприємств підприємств. Щодо кожної групи було розроблено галузеві політики, суть яких зводилася до того, щоб на державну підтримку могли розробляти ті галузі електроенергетики та оборонна галузь. Решта одержувала повну свободу діяльності, змінити статус власності як перерозподілу виробничих і управлінських потреб ринку тощо. Це, природно, викликало до життя такий потужний економічний вал, який конкурує, в тому числі і з товарноорієнтованими іншими країнами регіону, більш якісна і відносно дешева продукція яких з 1989 року стала заповнювати ринок СРБ.

На першому етапі конкуренція створювала для етнічних підприємств великі труднощі. Багато фабрик і заводів, особливо тих, що випускали товари народного вжитку, не витримали II і III десяти тисяч людей тимчасово залишилися без роботи. Так, у другому кварталі

1989 року близько 30 підприємств робітників втрапили роботу і лише 34 відсотки підприємств працювали стабільно.

Одним одиозно зі спадом у державному секторі спостерігалося зростання числа приватних та індивідуальних господарств, які одержали повну свободу дій, за єдиним винятком — сплати податків до казни. За досить короткий період така політика привела до того, що ринок став більш різноманітним, підприємства почали орієнтуватися не на план, а на ринок.

Як відомо, ринкові відносини немислимі без вільних цін, але як їх вводити при низькому життєвому рівні населення і високій вартості продукції? Для ілюстрації досить сказати, що на заробітку плану зайнятий у державному секторі міг прожити протягом тільки 10—15 днів. У цьому плані в етнічних економістів викликає інтерес ідей, закладеної у програмі Штатліна — Ялілської. На основні продукти харчування впровадив двоє ринкову державу підтримувала стабільні ціни. Ще на десять видів товарів першої необхідності встановлювалася верх-

ня межа цін, яка переглядалася раз на три місяці. Решту товарів народного споживання продавали за комерційними цінами. Вжиті заходи дозволили уже через рік домовитися між стабільних цін на товари гарантованого постачання і перетини по товарам народного споживання на єдині ціни, а з 1990 року оптимізувати ціни практично всі продукти.

Загалом, не вдаючись у подробиці, можна сказати, що перший етап оновлення пройшов успішно. Але є деталі всі вжиті заходи мали в більшості, як вважають місцеві авторитети економісти, адміністративний характер. На порядок денний висувається чимало питань, пов'язаних з розвитком ринкових відносин, які прямо зачіпають соціалістичні ідеали. Але про те, як вирішити ці питання, поки що ніхто не наміслюється сказати вголос.

Численні зустрічі з етнічними економістами переконують, що суспільство зробило крок у цілком певному напрямку: подорожний знає, куди треба йти, але погано уявляє, як добереться до кінцевого пункту...

Олександр РАХМАН.

— Наш прес-клуб

Очіма зарубіжних колег

Як пише журнал «Тайм», експерти американського ЦРУ серйозно розглядають такий варіант розвитку подій, при якому економіка СРСР повалиться, а країні розпочнеться тотальна громадянська війна, а крик проливаєть до допомоги зброю навіть вигнаних збройного втручання США, які після успішного збору в Кувейті тепер, очевидно, впадають у стан сапінг заручності.

— «Шпіль» (ФРН).

Розміри зовнішнього боргу Радянського Союзу зросли за останні місяці до більш як на 60 мільярдів доларів у порівнянні з 46 мільярдів на початку минулого року. Країна без короткострокового позички, хоча в цьому році її календарні виплати зростають на 16

мільярдів доларів у вигляді процентів по нараданим зовнішньому боргу.

Західні експерти, що намагаються торгувати на ринку сировини, починають згадувати над питаннями, чи будуть ті платити в міру того як збільшуватиметься фінансова криза в цих країнах.

Експерти західних країн і деякі керівники компанії США відзначають, що умови для інвестицій погіршилися в останні місяці головним чином з-за того, що уряд розпочинає здійснювати ринкові реформи, в результаті здійснення яких країна повинна буда відмовитися від централізованого економічного планування.

«Джорнел оф Коммерс» (США).

Експрес-новини

Міністр закордонних справ СРСР заявив, що Радянський Союз виступає за збереження територіальної цілісності Югославії як важливого фактора підтримання стабільності в Європі.

У Багдаді безсередніх провів переговори з міністром закордонних справ Югославії Лопчаром. За повідомленням вгнестя, на переговорах обговорювалися питання майбутньої зустрічі в Берліні на міжнародній конференції, ситуації у Персидській затоці та достояння співробітництва.

Постійні представники Іраку при ООН висловлює проти чого кожного «як на практичному».

Президент Помічлі Ілк Веласе прибув до Парна в доведення державним візмом. Очікується підписання франко-польського договору про дружбу і співробітництво. Договір передаваче структуру консуляції з питань безпеки.

Як повідомляють агентство Рейтер, міністри закордонних справ країн Європейського співробітництва в травні проведуть зустріч у сапінг частини Німеччини. Вперше з часу об'єднання Німеччини така зустріч проведеться на II території.

У Люксембурзі Європейська співтовариство вирішило виділити 180 мільйонів доларів на допомогу курдським біженцям. Дослідники також пропонують вивести іракців з території на півночі Іраку під відомо ООН своїх біженців.

Фото з коментарем

НАМ БИ ЙХ ТУРБОТИ

Масова громадська організація «Загальний німецький інформаційний клуб» (АДАН), що діє в ФРН, вступила в новий ініціативний, сприяючи не окремих національних зусиль. З 1 лютого минулого року почалося здійснення проекту щодо отримання німецьких злитих і експлуатувати автомобілі. Набув для консуляції по документах автомобілів, сортування деталей, пропонує, бачачи можливість стрик автомобілів, в лютому надал послуги для їх транспортування на свої складі за північною ціною в 40 марок.

Як зазначає голова АДАН, щорічно в ФРН на автосалони металобрухту отримувалося близько двох мільйонів старих чи розбитих легкових автомобілів. Крім металу, а між є майже 500 тонн різних матеріалів — сало, ластини, гума, шпінці і шпінці, порошки та інші ніж на мовна утилізація, їх доводиться занепокоєно тому, що багато з них мають величезну вартість, що піддається природному зруйнуванню, а при спалюванні вивільнюють повітря отруйніми газами. Для свого десяти років існування тому в автомобілі було в середньому 40 мікрограмів нікелю, в сьогодні — вже 130. АДАН виступає за те, щоб зібрати всі, крім металобрухту, інвестувати в економіку.

Борис ПАХОМОВ.

ІА ЗНІМАЧА: являється старий машини; снігид АДАН.

Фото з журналу «Шпіль» і газети «Зюддойче штайтунг».

РЕГІСТРИ ЧІ БОКСЕРИ

У Страсбургу повернувся нітак, який 15 хвилин перед тим вилетів до Парижа. На правельні здивування спостерігачів, поїздів сімнадцять вилетів з літа на групу спортсменів-регбістів, які надумали поїхати в Ізнову (в літану) провести зіграні кваліфікаційні матчі. Командир авіаційного вилітеш прохисті авіаційної посади. До Парна регбістам доведеться їхати по-задом, але вони можуть завітати і в Страсбург — там проходить матч чемпіонату з боксу.

«БОЖЕВІЛЬНІ БОБИ»

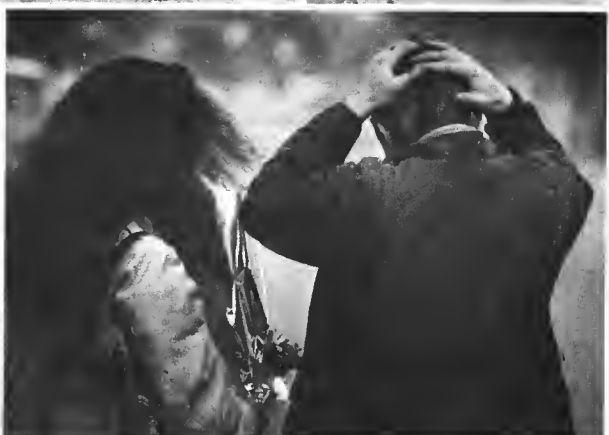
На півночі Мозабіку жителі району Мамбе відчували себе в інформанському стані, який характеризується втратою розуму. Спеціалісти схилю до думки, що зростає викликає респіраторну, яку в народі називають «божевільні боби». А в цьому районі панують гомод, тому жителі їдять ці рослини разом з динозаврами фруктами і корінням.

НА ЗДОРОВ'Я

Жителі ФРН атакують абсолотний рекорд — в минулому році вони з'їли мільйон тонн бананів — це найбільше за історію Німеччини. Основною причиною такого попіту на банани вважається те, що вони дуже дешеві, а в країні мають дієтні властивості і в своєму складі не мають хімікатів.

ТАКСІ-БЛЮЗ, або Роздуми безвалютного джентльмена

Стоїш, голосуєш, і жодна машина не бере.

Так і коханої діщини можна позбутися, ось вона, стоїть поруч, відає, що все гаразд. Боже мій, ну який же я джентльмен, хоч би велосипед був, чи що...

Не ми вибираємо, нас вибирають оті машини з шашечками. Не сподобався — не візьмуть, знайдуть сто п'ятдесят сім законних причин, як ви їх не благайте.

Кажуть, у Москві за наші гроші й не сідай — тільки за валюту.

Ех, тяжко у нас бути джентльменом!

А може, її і не існує зовсім, оцієї породи людей, що зуться джентльменами?

Ні, кажуть, трохи є. В Одесі, приміром.

Там їх і впрошують. А от де впрошують таксистів?

Михайло САЧКО.
Фото автора.

Б УЛО В МЕНЕ не-давно невеличке сімейне свято. Сніма-близьким зніма-лося до двох тиж-дів. І не було б у тому гор-кості нічого особливого, якби діти були вдома. А то ж в армії... Одне слово, не витримала душа, зібрався я та й майну до хлопців у військову частину.

Гау я думаю: бездуховність наша всюдючина. Мабу́ть, є вона і в армії. Хто ж його знає? А покажу́ть, то чи не будуть у них понабавити фі-зіономії? Адже навкру́т тлі-які мови що про «дадичи-ну».

Дівастає наперстї до металеві брани частини. На череватих наміяних колоках — несконкрітї, цеметні кулі, на доро́зі валяється без-госпіна металева труба... Ну, думаю, я у суспільстві, та і в армії. Одним миром жа-сний.

• На контрольно-пропускові пункти, правда, уважно вшукую́ть мене, і незабаром мої хлопчини, відягнені кулі, парадом, потрапля́ти в мої обійми. Були вони так ж весі-лі та вишадирі, як і три місяці тому, коли ми їх впро-воджали до війська, синіх наче не відю — і вже завізачи цьому віа серія мені трохи відлядо.

Збільшення ми дали до 22 години наступного дня. Та́н що мали ми достатньо часу для спілкування. Заштува-лись у готелі.

— Зізнається, діти, — пи-таю, — чи не били вас ча-сом?

— Що ти, тату, — сміють-ся. — У нас таного не буває. Частина наша захищала, на-дежди до прогнаної війни об-орони. В ній наших піро-ку-ментів мінняється. От, скажімо, ми прихали в осени. Через піарку наважана нас розшлю́ть по частинах, а на наше місце прийдуть інші. Оце, довод тут ніхто не за-ривується, та́н що неможе ко-му займатися «відвізачію».

Слідом обидан. На незачні для армії харчі хлопці наважались по-солдатськи.

— Ну що, — питаю, за-давши свої давні солдатські ро-лої?

— Голодні не голодні, а їсти хочеться і вдень, і вночі. Ян би добре не харчува-ли. Може, те тому, що ший-день на ногах.

Про харчування ж розпо-відає так: видать їм моло-ко, ялиц, масло, буває греч-ка наша, а на їсти бу-дучи та неенси... Зізнаюся,

ВНХОВАННЯ ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦІВ ПОТРЕБУЄ РІЗНУЧОГО ПОВОРОТУ ДО ЗАГАЛЬНО-ЦІЛЮСКИХ ЦІННОСТЕЙ.

ЧАС ВЖЕ ЗВЕРНУТИ УВАГУ Я НА ОФІЦЕРІВ. ОСОБЛІВНО В ТОМУ ВПАДКУ, КОЛИ УКРАЇНА ВІДВАЖИТЬСЯ ЗАВЕСТИ НАЦІОНАЛЬНЕ ВІЙСЬКО.

ЧАС ВЖЕ ЗВЕРНУТИ УВАГУ Я НА ОФІЦЕРІВ. ОСОБЛІВНО В ТОМУ ВПАДКУ, КОЛИ УКРАЇНА ВІДВАЖИТЬСЯ ЗАВЕСТИ НАЦІОНАЛЬНЕ ВІЙСЬКО.

У ГОСТИНУ ДО СИНІВ-СОЛДАТІВ

що я такий балаці не по-твір. Бо в тому стрілецькому полку, в якому мені колись довелось служити, ці проду-ти та виробі солдат мгі побі-чати хіба що в дуже шедро-му на фантазії сині.

Днем піаніше, перебуваю-чи в частині, попроси́ть пока-зувати мене солдатським об-ідом і не зміг подати́ти солд-анський порцій пристойного бор-щу та рисові, засмаченої мас-лоса, наші у великому обідньому залі мо́у увагу зверну-ли на стіл з гірною аутратно нарізаного хліба.

— Не для тих, кому не ви-стачає пайни, — поясняли. — Кожен може пайти і віз-ти, сильні треба.

За наказом міністра обо-рони № 445 від 15 грудня 1990 року на кожну солдат-ську душу щомісячно вила-ється (у грамках): хліба пше-ничного обидного та першо-сортного відпо́відно 350 і 400, круп різних 120, ма-на-ронів 40, м'яса 175, риба 100, жиру 20, масла моро-з'яного 30, олії 20, цукру 70, сухофруктів (киселю 20) 30, овочів (шість найменувань) 900, борошна другого сорту 10, молока 100, яєць (на тиждень), 4 шт. Крім цього, в норму записано чай, сіль, помалу пасту, заварний лист, перць, оцет, гірчицю. Проти поперельної норми, затверд-жної стіл подороччав на тре-тину і тепер коштує 1 крб. 60 коп.

Геть позавбувалися норми, за якими харчували в армії мене, проте одні пайки до-дуже 1955 року наш іподе-но видавали по 35 грамів цукру. Як бачимо, тепер норма зросла вдвічі.

І що з вас вийде, хлоп-ці, після навчання? — ціка-влюся.

— Будемо операторами третього класу радіолокацій-ної апаратури. Вивалитиме-мо в неї ворожі літаки і під-казуватимемо про не ране-тників.

— Апаратура, на якій працюєте, часом не з рад-іацією?

— Вза неї.

— А я те до вас ставляється офіцері?

— Нормально. А нашого командира взводу старшого лейтенанта Топожкова ми, солдати, вистигли полковник...

Відверто кажучи, не можу пригадати, щоб я чи мої то-варіші по службі могли по-добити когось з офіцерів, що нами командували. Яно́с те ді про такі «сентименти» і не думалося.

Сини розповіли, що в час-тині по ротах заштувані ве-чери запіант і відповіди. Радо́в запіант — коман-дині відповіди. Це теж бу-ла ні на що не схожа кон-віа. За моєї служби пита-ніть з нас, солдатів, і офі-цері розповідали нам тілінь те, що вважали за потріб-не, що було цікаво нам, радочим.

Піаніше намічальні полі-віддачу частині полковник Микола Турчин про ці вечори с-казав, що на запіантні ра-діових доводиться відповіди не тілінь ротич та баталь-йоничи командирами. Виста-ти роботи в командирів ча-стин та його заступників. Проте трапляється, що сол-датові часом неурочо, при-всі цість запіантні чи я по-відомляти. Скажімо, про те, що його кривають. Шоб не-відать, Микола Турчи-рович дає солдатам номери своїх телефонів.

Встигли хлопці побувати в патрулях. Ходили вони своїм маршрутом окремо від міа-ці. Полковник Турчин про-сильше патрулювання від-знається «тримано».

— Армії це не потрібно. Було б краще, якби війсь-ко займалося тілінь своїми специфічними справами.

Наступного дня я познайо-мився з командиром частини полковником Анатолієм Дмитренко.

Анатолій Панкратович з прикраси́стю повідо́мив, що Ленінська районна Рада на-родних депутатів міста на-рула частині два кольорові телезв'язки. Іх установили в солдатських вилках.

Побував я в назарі, в ліній парад з іншими солдата-ми живуть і мої сини. У них-ро́вню зал з кілком на стіні, на-ми десяти́ ліжок розташо-вані в два яруси. Подумало́сь: все так, як і тоді, коли слу-жу́ва в. Але є й новинки. Сна́жко, стін я колонн гар-но оздоблено деревчиною. Є телезв'язки. І стіння, що розповідає про власного де-сертира. Виходить, я сюди приїхав гласність.

Ленінська рота дож-дє останній. Ї мають пера-рити, можливо, в німаті психологічного розвантаже-ня. Прийма́ти наочну агіта-цію, що розповідає про «сво́ко неперушій», уже при-брала. Полковник Турчин по-зв'язано ставитися до «Декла-рації про державний сувере-нітет України» і до самого суверенітету, проте вважає, що Україна самостійна армія зосередіть не потрібну У цьому, основні моменти наші Мико́лою Гомєнговичем точні зору не збіга́ли.

...Знайти з техніч-не готу́чи групи солдатів «во-дів сержант Антал Ромуа-дов. Про політ у Білорусі мо-лодий літонець с-казав.

Дуже осудую, що в відбо́лос, Армію не можна викорисовувати для танх шлей.

На заанкті «Вітний бач-них традицій» старший тенант Олександр Курмє-в з пітербур розповідав про Російську державу XVIII-XIX століть, про перемогі Петра I, Олександра Суворо-ва, Петра Румянцева, назива-ючи десіть десіть тілінь так: «товариш Суворов», «то-варіш Румянцева». Тим часом відомо, що, скажімо, Румян-цев, генерал-губернатор Ма-дєдєв, запекло аноріковані ре-шенті автономного устрою України. За його правління осередно поширювалися українське селянство. Нічого «обі-товариші»!

Командир взводу капітан Сергій Роман розповів про митло́в неперушій в частині, де з вісімдесять офіцерів безаварійно. Усе не докази на користь того, що армія — частина суспільства, суспіль-ство хворіє — і армії неду-жається.

Які висновки роблю з цієї поїздки? Можна погодитися з тим, що в армії тепер ніяке одягають — харчують, став-ляться до радочих, нік не бу-ло в перше повенне десяти-роччя. Час би вже зверну-ти увагу я на офіцерів. Особ-ливо в тому випадку, коли Україна відважиться завести національне військо.

В армії, прийма́ти в зна-йомій мені частині, немає я надуку на розбурхану стихію, якою стала вся наша країна. Дисципліна, порядок, чисто-та Відповідальність. Разом з тим є певні зачатки демок-ратизації. З огляду на це слід визна́ти, що наковиса війсь-ковослужбовців потребує рі-шучого повороту до загально-людських цінностей. У ці-дарні доводиться багато чо-го ламати, а ще більше виму-довувати по новому.

Ну я гаюючий висновок: я задоволений, що мої діти слу-жа́ть у цій частині. Гадаю, що і в інших батальї, діти яних служать, тут, серце мо-же бути спокійним. До зустрічі після авльнен-ня в запас, сині!

Борис СИДОРЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

УЗЯТИСЯ за цю тему примусила передача Ленінградської телебачення. Сюжет приголомшив. У знаменитих «Хрестах» — пітерський в'язниця — в камері молодий хлопчина. Він утік з війська. Журналіст запитав, що стало причиною дезертирства. Вояцький солдат замість відповіді, озирнувшись по сторонах, бавився кореспондента, щоб той допоміг записатися в «Хрестах». Темниця, від самої назви якої холоде в жилах кров режидів, стала жадалом прихистком для воїна Радянської Армії. Комсомольця, адміністрація бойової і політичної підготовки.

Що ж сталося з нашою «легендарною і переможною»?

У Києві на Червонозорино, му проспекті розкавартровано поли цивільної оборони. Тут за розпорядженням Генерального штабу від 20 грудня 1990 року збирають усіх «уткачів», які колись признавалися до війська на території Київського округу. Сюди й приїхав насамперед, щоб у бесідах з хлопцями збагнути: рятуючись від якого лиха, з ризиком потрапити в дисциплінарний батальйон або тюрму, тікають вони доми.

Рядовий Микола С., 19 років. Родом з Покотівщини. Служив у Забайкальському військовому окрузі:

— Тільки привели нас в частину, «дідів» відразу ж забрали нове обладнання. Замість нього кинули анєсь халхміття. В страшний мороз ми залишилися фактично роздягненими. В мене не було навіть шпани. Командир роти сказав, що коли не знайдеш шпану, вчорашнім вояцям, мєне не «вихована» до «дідів». Після розподілу по підрозділах почалися страшний дні. З оголошенням відбою «старика» примчували мене відправляти на п'ять табуреток, поставлених одна на одну, і урочисто виголосити: «Ді! наказу залишилися стільки-то днів». Потім один з «дідів» підхопив до прапориці з табуреток бив якоюсь по кавчівній. Я летів доми, в кров робив, валили ноги, руки, обличчя. Повторювалося це кожного вечора. Офіцер бачив, що я весь побитий, але ніхто навіть не запитав, чи міг я. Після моїх відвідин замоплати полку «дідів» валили мене «темку». Нависли коудру на голову і почали бити чоботи. В житті, по голові, по зребу. Раною я не міг піти, і мене на носилках відправляли до медсанпункту. Звідти, трохи одкашавши, я ітік. Янцю знову у частину, звідки знову не повернувся. «Дідів» забють.

Рядовий Юрій П., 19 років. Родом з Чернігівщини. Служив у Серпухові. Алетському військовому окрузі:

— Українці у частині було мало, здебільшого тіл служили казани, узбеки, киргизи, таджики. Нас вони не розуміли лише за те, що ми — українці. Без брудної роботи виконували: мила туалетів, чистили на кухні картоплю, прибирали казарму. Але все можна було б стерпіти, якщо бачили не били. Спочатку дають «присягу». Роздаються дорожа, кладуть на ґлядо жокру марлю і бють по ній бляхами від ременів. Віль страшний, триєхнає шипра. А кождої ночі роблять ще «вдів». «Дідів» запалює сірника і командує «вдівай». За час, доки сірник горить, мусиш доглядати за ланго в ліжко. Виступити практично неможливо. Гасне сірник, а ти всти-

гаш лише скинути чоботи. І починаються нові тортури. Бють, командують повзати по-пластунськи, дають уламок цегли і нею примчують до ранку чистити унітаз. Офіцери про все це знають, але їм видно, щоб таким чином підтримувався «порядок». Нудис писати, скаржитися — безсмысленно. Ядцю про це дізнаються у казармі, вночі разом з ліжком з четвертого поверку викинуть у вікно. Таке вже траплялося. Говорить про «безмежжозони», але тут, в армії, нєбагато прїше, адже там хоч знаєш, за що страждаєш, а тут — без вини виний.

Сержант Андрій Л., 20 років. Родом з Київщини. Служив у Ленінградському військовому окрузі:

— Я служив у будбаті. Той, хто хоч трохи був у бу-

з метою дискредитації Радянської Армії прихильників розтаскування її по національних кутках не шодють чорної фарби».

Але хіба бувало щось лєре кваліфікації чорнішим, аніж статистика солдатських смертей у мирний час? Іх більше, ніж за всю афганську авантюру. Хіба є щось красномовніше за листи матерів, яких лише до редакції «Голосу України» надходять сотні. «Не витримавши знущань, мій син утік з військової частини у Хабаровську. Я розстала його не для того, щоб над ним збитувалися. І хоч, щоб він служив у справній армії, а не в тюрмі» — пише, наприклад, Марія Шпрасова з Херсона.

Полковник П. Грабар, начальник відділу штабу Київського військового

ДЕЗЕРТИРИ

дівельних батальйонів, проклинали навіть тебе, коли народився. Це страшище за будівлі тюрми. Ми були там безправними рабами. Найстрашніше — це служба поруч з колишніми знайомими. У будбатах їх дуже багато. Обєкт новий для них рідний. Нічим від «зон» не відрізняється. Вони кажуть, що навіть за папки в камерах і казармах однанови. Закон у будбаті такий самі, як у таборах. Одні працюють, інші — командують. Але страшно не робота, а знущання. Побой, приниження можна було б стерпіти, але якщо тебе сямюшми докладають у жіночу сукню і збираються гвалтувати, ні яких сил терпіти таке немає. Коли признавали до армії, були хлопці попереджали, що буде важко. Але на війні у страшиному сні не міг уявити такого. Це божевілля. Радий, що відлосиш жарості тюрми згнати.

Отані співдіагні. Наклепи? Ні, сповіді болю, які можна почути від тисяч і тисяч солдатів. Сучасна армія акумулювала всі гадюки таякого жорстокого суспільства і перетворилася на велетенську золю жорстокості, наруги над людською свавілья і беззаконня. Знаю, що реальною є констатація з боку генералів будуть слова: «Знову

під час бойових дій. Рятуючи власне життя, такі кидали зброю й тікали в ліс, переховуючись до закінчення війни в землянках, на горщиках, в льохах. Нічого, крім презирства не заслуговували «уткачів», від людей. Слово це завжди асоціювалося з воєнним лякоміттям і зрадцям. І ралтом — знову дезертири. В мирний час. Коли телепрограма «Служу Радянському Союзу» показує, як гарно служили і живються воїнами, якою школою мужності став для нього служба в армії.

Ні, не все гаразд у танкових військах. І не тільки в танкових. Ірва жорстокості і кривди розтїла армію зсереними. Попутують — лише докориний військовий реформ, замін гігантської, української «метастазми» союзної армії на професійні національні війська, де служба стане просто роботою. Лише цим словом «дезертир» стане архаїзмом.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ, військовий оглядач «Голосу України».

На знімку: дезертири. Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Коли призивали до армії, були хлопці попереджали, що буде важко. Але навіть у страшиному сні не міг уявити такого.

Говорять про «безмежжозони», але тут, в армії, нєбагато прїше, адже там хоч знаєш, за що страждаєш, а тут — без вини виний.

Той, хто хоч трохи служив у будбатах батальйонів, бачив навіть день, коли народився. Це страшище за будівлі тюрми.

Пошук істини

ЧИ Є ПРАВДА?

Звичайно, є. Бо такого бути не може, щоб правди не було. Якщо є температура, і світло. Якщо була, м'яко кажучи, деформація, є, значить, і взає істинка. Але яка?

Можна зона, чи істинка, так і як відкривається подана. Можна, як це було, про це дізнаються прикладні пошкодження. Одні істини є. Вони є тому, мабуть, що страждалих, які збурили не світ чорнобильська лихо, маємо касті всі без якитку. Бо то тільки задесь, що хтось укинувся дотому біди чи парасиди П і зatkш-

ну. Хто сказав, де й коли зникла людина гої кін- некий чорнобильський гірлі?

Отже, маємо за мату нахаз і записанням, але ж як жакі зникли істини принципів енергії на паростарому акарибобі ЧАЕС, ми і змр- нуємося знову до знань поді. Вирішувати своє журжальське розслідування. У де- чому якомо може й не збігається з офіційною думкою про «катастрофу аїгу», ая істинка ми- вярко. Кош пошук правди, задесь людок.

Сьогодні пропонуємо варіант з трьох ма- ріахів під рубрикою «Пошук істини».

А ПОКИ ЧИМАЛО
ЛЮДЕЙ ВПЕРО
ПЕРЕКОНАЛИ,
ЩО ВОНИ ТУТ
НІ ПРН ЧОМУ,
Є СПРАВЖНІ
ВИНУВАТЦІ,
ХОЧА,
МОЖЛИВО, Й НЕ
ВСІ, ЯК І МАЄ
БУТИ,
ОПІНИЛИСЯ
СВОГО ЧАСУ
ЗА КОЛОЧИМ
ДРОТОМ. ПРН
ТАКОМУ
«СВІТО-
СПРІЯМАННІ»
НЕ МОЖНА
ГАРАНТУВАТИ,
ЩО ЗАВТРА Ш
ЛЮДИ САМИ НЕ
ОПІНЯТЬСЯ ЗА
КОЛОЧИМ
ДРОТОМ
ЯКОГОСЬ
НОВОГО
ЕКОЛОГІЧНОГО
ЛІНХА.

Відеє науково-технічного розвитку людства став насправді теримовим явищем, який унах на землю по- чомо ороженню Чорнобильської зони. Все жакі облязило не- видним людчм. Це було суворе попередження. І віа то- му, чим зможуть, усі люди усього світу, пропону у тому, що сталося, залезайте їхні майбутні.

Прислухаючись до того, що говорить колишній директор ЧАЕС В. Бреханов, строн поваражия якого ще не закінчи- ли, і записуємо, чи справді провади наша менша за його, і чи уникнемо ми нових аварій, вибухів, катастроф, покара- вні шістну «крайній».

— Вікторе Петровичу, ма- суді а Чорнобиль має зану- вати у підписання у 1986 році акту про аусування комплекс четвертого блока ЧАЕС при леготній системі аїгу, саме під час випробу- вання люді а сталося аварія...

Треба з'ясувати, що та пусковий комплекс і поставити крайній над «і». При закінченні будівництва буд-якого об'єкта склада- ється перелік необхідних сис- тем, які дають йому мож- ливість нормально про- цювати. У цей пе- релік, який і називається пусковим комплексом, вхо- дять, звичайно, не всі сис- теми, передавачі об'єктом. Та- кий пусковий комплекс було складено, і він був погодже- ний з генеральним проєкту- вальником, генеральним під- рядником, з конструкторами і замовником. Але, зрозумі- ло, енергоблок АЕС мож- на запустити, натиснувши на кнопку.

— А ви підписували акт приймання блока до експлуа- тації?

— Після того, як блок на- брав третину навантаження, його роботу перевіряє дер- жавна комісія. Якщо енерго- блок працює надійно і без відхилень, члени державної комісії підписують акт про- ведення його в експлуа- цю, що й було зроблено. Після цього починається етап освоєння потужності блока. Та це робилося не одні- вжди, так і досі робиться.

— Серед згадуваних було й таке: робота з версалою, його підготовка не відпові- дає вимогам існуючих до- мументів.

— Розумієте, треба ж бу- ло «оборудувати» цю вину, підвести цю справу під суд. Який чиним? Перелічити всі недоліки, зокрема і в роботі з персоналом. Без зауваже- ння персоналу експлуатан- та не може працювати жодній об'єкт. Тим більше велика АЕС. Не поміжляється той, хто чинить не робить. А пер- сонал Чорнобильської АЕС був краще підготовлений і більш досвідчений, ніж на буд-якій іншій станції тако- го типу. І на суді про це го- ворити не тільки я.

— У вірному хороші відгу- ки булили про перекаси і не- рипицистну станцію охарактери- зовано як «квалітативні пат- ріотичні».

— Бо суку потрібні були негативні характеристики. І тому не дивно, що ми скорис- талися на свій розсуд актом, у

якому представлені заува- жения Атомнадгляду за ре- зультатами його першої пе- ревірки ЧАЕС. А на якій станції немає зауважень? Та- якби то були сфінксні недолі- ки, то, як і належить, Держ- атоменергонадгляд вимагав би зупинити блок. Та цього ж не сталося, і блок працював.

Суд також не цікавив, чо- му на ЧАЕС немає вичаль- но-тренувального пункту для підготовки персоналу. Це ж серйозний об'єкт. І займає- ся ним мусить міністерство, потрібні відповіди рішення уряду. Насправді цим не за- являвся ніхто, окрім нас. Бу- вало майже побудований ок- ремий корпус, купили БОМ, розробку спеціальних про- грам. В середині 1987 року на- чальною — тренувальний пункт почав би діяти. Та су- дарили, що ми погано пра- цювали. Але сьогодні, через тілі років після аварії, ця станція цюже персонал по- сьому на чачально-тренува- льному пункті? Та ніяк! Спра- ву зроблено — і про це за- були. А згадувати той, коли щось десь знову робиться, та- кабути, знову не для того, щоб виправити становище.

— Як би там не було, у вірному сказав, що на блоці не була забезпечена його ек- сплуатація як ядерного вибу- хообезпеченого об'єкта, за- що й одержали понаражін- ня. Такий підхід просто дивний. Дивний, передовсім, з боку судової експертної ко- місії. П члери добре знали:

в проєкті ніде не написано, що енергоблок АЕС — це ядерний вибухообезпечений об'єкт. Якби це було так, то зовсім інші, особливі вимоги пред'явили б до будови бло- ка у цілому, як це зроблено щодо окремих приміщень, справді вибухообезпечених — в них мсталося устатку- вання з воднем, паливом то- го. Та тільки не реактор! Тобто за, проєктом, реактор вибухообезпеченим не вва- жається. А визнано таким су- дово-технічною експертною після аварії, тобто за фактом вибуху. Суду ж належало не тільки передати усі недолі- ки та зауваження щодо експ- луатації, а ще й вивчити статті, на які можна було б «зиграти» увесь процес.

— Чи відповіли, які дії після аварії реактора хо- чу, що передбачено в об- ширному акті про ви- рок?

— Багато разів відповіли на це запитання. Букальня зразу після вибуху чині за- телефонувати начальниці мі- жного цеху Семенов і сказа- з, що стався якийсь ви- бух. Спробувати з'ясува- ти центральним та блок- ним чиштам управління — маюмо. Наврядчи уряд- ся, кінці на вулицю, сів у ав-

А потім була лавина теле- фонних дзвінків. Спочатку говорив з інструктором ЦК КПРС з вивчення атомної ене- ргетики Кошкінським, те- лefonував міністр енергетики країни Майорев, згодом при- єднали його заступники Па- парин. Спочатку усі думали, що з реактором нічого не ста- лося, і треба подавати в м'я- то охолоджуючу воду. Боля- ся запитати реактор без во- ди. Вильшеним стало ясно, що справа надзвичайно сер- ьозна, коли стало розвідна- ти, хоча ніхто нічого домі- рного й не говорив. Однак, що ж сталося і в якому ста- ні реактор, до кінця не ви- явилось. То вже потім, удець, ра- зом із членами Урядової ко- місії літали на вертольоті й дивилися на реактор.

— Як дії акиновували за Вашим розпорядженням?

— Ніяких конкретних за- дачь, мабуть, не давав. Бу- ли тільки різні команди. Більше отримувати інфор- мації, а потім передавати її на «с- хід».

— А що подеймала дозі- метрична розвідка?

— Розвідка доповіла, що в коридорі потужність дози — до 1000 мікрорентген за секунду, і потім все час по- відомляла цей показник. На-

Так і зроз- зернувся за- тайте, якщо «правдою». Я- зував, бо тр- мусь не рос- довідку з та- підати, що

Чи бу- ший інфор- мий стан!

— Знач- вже практи- чно не зна- лем займа- рини. Радіа- ційним та- розділи, во- ляли дані Я- як підпи- формуючи, своїх судом- сті

— А чо- нолі стала- шому блоці- ційний че- було не- «с- рудка». І спеціалі- гували

У вір- прова- жения під- жень на- кой комі- ціальніс- МАГАТЕ. — Це б- рали, ні

ПО ТОМУ ЧИ
ТАКОМУ
«СВІТО-
СПРІЯМАННІ»
НЕ МОЖНА
ГАРАНТУВАТИ,
ЩО ЗАВТРА Ш
ЛЮДИ САМИ НЕ
ОПІНЯТЬСЯ ЗА
КОЛОЧИМ
ДРОТОМ
ЯКОГОСЬ
НОВОГО
ЕКОЛОГІЧНОГО
ЛІНХА.

чальним лабораторії зовніш- ньої дозиметрії Коробейни- ком також зрозив попередні міри з надомою станції. Та- ким було від 2 до 40 мікрорентген за секунду. Та- кін дані я передавав далі.

— Чи говорив аки началь- ний штабу цивільної оборо- ни Веробов, що дейде на- станції радіації значно ани?

— Це вже коли розвідни- ли на «гравну» під'їзди до четвертого блока з боку найбільших зруйнованих. Ві- ськовою прилад показав пона- 50 рентген на годину — та- му проміній радіації про- мін з блока.

— І з зв'язку з тим, що ці відомості не увійшли до офі- ційної довідки, вас вивили акиним у використання служ- бового становища на корис- тини ціля?

— Для мене не було ніяко- го сенсу сенсу приховувати. Це при- зварила надомо, аяко- жна. По-отро, прихлила Урядова комісія, все керів- нитво — уїм усе відомо. У мене раніше уїм уїм заміс- тини промодальном об'єк- тах. Вік сказав, що треба надіслати письмове повідом- лення. Секретар парткому ЧАЕС Парашин, який був по- руч, запропонував завідувачу відділом об'єктам са- мий сластий таку довідку. Во- ни маю яку ж, як і я, інфор- мацію від Краковської (до 1000 мВ/сек на станції) від Коробейникова (2—40 мВ/сек у місті).

— А що саме сказали їм?

— Конкретно, що сталося, тоді що ми і тому треба приблизно так, як і ми до- поповідали.

— Коли збиралися керівники станції, повідомили, що ста- лися справді три і тому треба бути обережним. Начальни- ку служби радіаційної безпе- ки Г. Краковському розпові- дили з аусукач радіаційної станції, начальником усіх під- розділів — визначити стан устаткування, максимально виводити людей.

?

но гої квіт-
запіненням,
ичинні аварії
ми й звер-
іришили про-
ування. У де-
з офіційною
але істина не
уїть людей.
трех мате-
ини».

одства став
млю коло-
обнаблю не-
ни. І від то-
ану у тому,
директор
не закінчив-
а за його, і
оф, покарав-

в проєкті ніде не написано, що енергоблок АЕС — це ядерний вибухонебезпечний об'єкт. Якби це було так, то зовсім інші, особливі вимоги пред'явили б до будови блока у цілому, як це зроблено щодо окремих приміщень, справді вибухонебезпечних — в них містилося устаткування з воднем, паливом тощо. Та тільки не реактор! Тобто за проєктом реактор вибухонебезпечним не вважався. А визнано таким судово-технічною експертизою після аварії, тобто за фактом вибуху. Суду ж належало не тільки перелічити усі недоліки та зауваження щодо експлуатації, а ще й визначити статтю, на якій можна було б «зіграти» увесь процес.

— Чи відповідають ваші дії після вибуху реактора тому, що представлено в обвинувальному висновку та вироку?

— Багато разів відповідав на це запитання. Буквально сразу після вибуху мені за телефоном начальник хімічного цеху Семенов і сказав, що стався якийсь вибух. Спробував зв'язатися з центральним та блочним цитами управління — марно. Навидкуруч одягся, вибіг на вулицю, сів у ав-

А потім була лавина телефонних дзвінків. Спочатку говорив з інструктором ЦК КПРС з питань атомної енергетики Колчинським, телефонував міністр енергетики країни Майорець, згодом приєднався його заступник Шапшарін. Спочатку усі думали, що з реактором нічого не сталося, і треба подавати в нього охолоджуючу воду. Боялися залишити реактор без води. Більш-менш стало ясно, що справа надзвичайно серйозна, коли стало розвіднятися, хоча ніхто нічого конкретного й не говорив. Однак, що ж сталося і в якому стані реактор, до кінця не знали. То вже потім, удень, разом із членами Урядової комісії літали на вертольоті й дивилися на реактор.

— Які дії виконувалися за Вашими розпорядженнями?

— Якихось конкретних завдань, мабуть, не давав. Були тільки різні команди. Більше отримував інформацію. І передавав її до «верхів».

— А що повідомляла дозиметрична розвідка?

— Розвідка доповіла, що в коридорі потужність дози — до 1000 мікрорентген за секунду, і потім весь час повідомляла цей показник. На-

Так і зробили. С. Парашин звернувся до мене: «Прочитайте, якщо згодні — відправимо». Я прочитав, завізував, бо треба ж було комусь це робити, і передав ту довідку в перший відділ для підготовки й відправки.

— Чи була у «верхів» інша інформація про радіаційний стан?

— Звичайно, була. Удень вже працювала Урядова комісія, дозиметричним контролем займався її член Абаган. Радіаційне становище вивчали також військові підрозділи, вони також повідомляли дані Урядовій комісії. Я ж підписався під тією інформацією, яку отримав від своїх служб.

— А чому у 1982 році, коли сталася аварія на першому блоці з великими радіаційними викидами, що це не було, як попові, зло?

— Дала відповідь інструкція. Інформація через спецвідділ надходила лише до главку.

— У вирокі зазначено, що провинна підсудних підтверджується висновками Урядової комісії, інформацією спеціалістів, підготовленою для МАГАТЕ.

— Це були основні матеріали, якими користувалися

тивності менше 15 стергнів.

Та, звичайно, і з розробників реактора не слід робити крайніх. У цю справу вилася вся наша система.

— Окрім офіційних документів, суд користувався і показаннями свідків, у числі яких чимало ваших колишніх підлеглих. Чи всі вони давали об'єктивні свідчення?

— Показання окремих товаришів зуквально здивували. Просто вразили відвертою брехнею. Дехто говорив не думаючи. Коли один з них сказав, що бачив, як на робочих місцях люди писали листи чи грали у доміно, то суд вже не цікавило, що то були робітники, не ЧАЕС, а підрядної ремонтної організації. У свідків були також іноді помилі розгубленість, навіть страх. Це, мабуть, також завало їм бути об'єктивними.

— Під час суду в Чорнобилі я отримував докладну інформацію про кожне його засідання. І вирок, який практично повторив обвинувачувальний висновок, з якого почалася робота суду, виявився несподіваним. Адже склалися враження, що показання свідків і все судове слідство спростовують все більше й

здоров'я. Фомін живе нині в Калінінській області, Дятлов — у Києві.

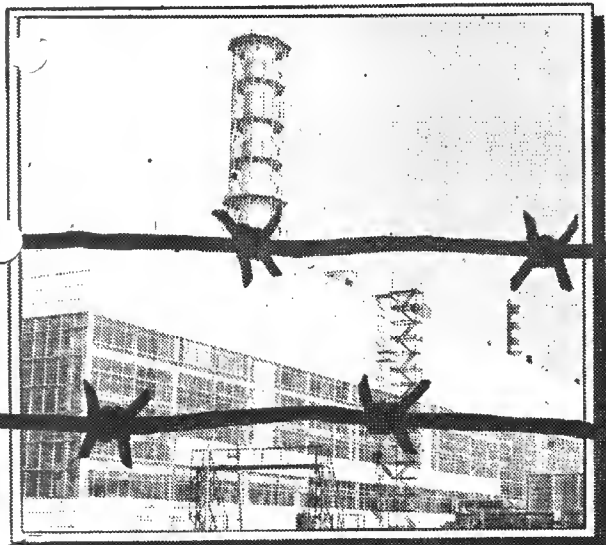
— Що б ви хотіли ще сказати?

— Про що говорити? Чи цікавить це когось? А всім, хто цим цікавиться, відомо що до чого. Вони читали відповідні матеріали, документи. А найкращий з них, на мою думку, — доповідь комісії Держпроматомнагляду СРСР про причини й обставини чорнобильської катастрофи. Цей документ побачив світ у січні нинішнього року. До нього слід придивитися і прислухатися.

Цим документом можна було б скористатися і для прийняття остаточного рішення щодо майбутнього реакторів РБМК. Поки ж його долю вирішують зацікавлені сторони.

Суд покарав людей, а що до техніки, то мало що змінилось. На реакторах зробили більш швидкодіючий захист, збільшили запас реактивності. Але на Чорнобильській АЕС працює чужий персонал, він не зацікавлений у ній як слід. Немає того патріотизму, який був при таманний персоналу до аварії. І щоб не нажиги нового

ПО ТОЙ І ШЕЙ БІК СЛЮЧОГО ДРОТУ

лені заува-
муду за ре-
першої пе-
А на якій
уважень? Та
іозні недолі-
жність. Держ-
ма вимагав би
а цього ж не
рацював.
ікавило, чо-
мас навчаль-
пункту для
налу. Це ж
і. І займати-
міністерство,
ні рішення
цим не зай-
м нас. Був
удований ок-
налу ЕОМ,
тутами про-
1987 року
резуальний
діяти. Та суд
погано пра-
годи, через
аварії, яка
персонал у
но-тренуваль-
ніла! Спра-
і про це за-
тоді, коли
ськоїстю, та
не для того,
становило.

тобус і поїхав на станцію. Пройжджаючи повз блок, побачив, що в нього немає верхньої частини. Зрозумів: справа серйозна. Коли приїхав на станцію, дав команду зібрати увесь керівний персонал у штабі цивільної оборони. З керівників ще нікого не було, і я поїхав на щит управління блока № 4. Там побачив заступника головного інженера А. Дятлова, начальника зміни станції В. Рогожкіна, начальника зміни четвертого блока О. Акімова. Запитав, що сталося. А. Дятлов розвів руками, мовляв, нічого не може зрозуміти — стався вибух, а де, чому, як? Намагаюся визначити, ся щодо подальших дій.

Щоб повідомити вищому керівництву, повернувся до свого кабінету. По телефону доповів начальникові главку в Москву, в Міністерство енергетики і електрифікації України, в обличчій, в обком партії.

— А що саме сказали їм?

— Конкретно, що сталося, тоді ще не знав і говорив приблизно так, як і мені доповідали.

Коли зібралися керівники станції, повідомив, що сталася страшна річ і тому треба бути обережними. Начальнику служби радіаційної безпеки Г. Красножону розпорядився з'ясувати радіаційний стан, начальником усіх підрозділів — визначити стан устаткування, максимально виводити людей.

чальник лабораторії зовнішньої дозиметрії Коробейников також зробив попередні заміри навколо станції та в місті. Там було від 2 до 40 мікрорентген за секунду. Такі дані я передавав далі.

— Чи говорив вам начальник штабу цивільної оборони Воробйов, що деінде на станції рівні радіації значно вищі?

— Це вже коли розвіднілось, на «газика» під'їхали до четвертого блока з боку найбільших зруйнувань. Військовий прилад показав понад 50 рентген на годину — там був прямий радіаційний промінь з блока.

— І в зв'язку з тим, що ці відомості не увійшли до офіційної довідки, вас визнали винним у використанні службового становища в корисливих цілях?

— Для мене не було ніякого сенсу щось приховувати. По-перше, аварія надто серйозна. По-друге, приїхала Урядова комісія, все керівництво — усім усе відомо. У мене ранком уже був завідувач промвідділом обкому партії. Він сказав, що треба надіслати письмове повідомлення. Секретар парткому ЧАЕС Парашин, який був поруч, запропонував завідувачу відділом обкому самим скласти таку довідку. Вони мали таку ж, як і я, інформацію від Красножона (до 1000 мкр/сек на станції) і від Коробейникова (2—40 мкр/сек у місті).

суду, технічна експертна і суд. А в складі Урядової комісії так само, як і серед технічних експертів, були представники організації розробників реактора РБМК, тобто зацікавлені люди. І увесь процес я розумію як пошуки крайнього. Приховати недоліки реактора, «довести», що причини катастрофи в основному не в реакторі, а в помилках експлуатаційного персоналу — ось його головна мета. Не можна ж звинуватити радіаційну науку, та ще й повідомити про це на увесь світ.

— А чому, на вашу думку, розробники створили такий поганий реактор?

— Передовсім — не існувало незалежної експертизи, оскільки в атомній енергетиці панувала монополія — Мінсередмаш СРСР. Головне, розробникам було відомо про недоліки реактора. Та вони вважали, що конструкційні недосконалості не проявляться, і яє заклали відповідні вимоги щодо експлуатації до технологічного регламенту та інструкції. У присутності представників Мінсередмаша перші запуски блоків ЧАЕС здійснювалися з запасом реактивності нуль стергнів. І ті жодного разу не звертали на це уваги. А потім, за результатами розслідування Урядової комісії та під час слідства, найголовнішим обвинуваченням експлуатаційного персоналу стала робота з запасом реак-

більше обвинувачень. Чи й насправді так було?

— Це було дійсно так. Але я добре розумів, що суд зібрався не для того, аби когось виправдати. Проте найбільшого покарання не очікував.

Еднне незрозуміло — навіть мене рік тримали під вартою у слідствому ізоляторі КДБ! Адже я ніяким чином не міг перешкодити веденню слідства.

— А де були після суду?

— Майже місяць — у квітській тюрмі на Лук'янівці, а потім — зона. Є стаття, за якою за умов додержання режиму утримання, нормального поведінки тощо після відбуття третього строку покарання засудженого можуть направити на будівлі народного господарства. Так я опинився в Умані. А тут — трест, будівельне управління. Будуюмо житло, об'єкти соціальної побути та промисловості.

— Вам відомо щось про долю інших засуджених у Чорнобилі?

— Інспектор Атомнагляду Лаушкін, начальник реакторного цеху Коваленко і начальник зміни станції Рогожкін відбули покарання. Після цього Лаушкін помер, а Коваленко і Рогожкін працюють у Чорнобильській зоні. Головний інженер ЧАЕС Фомін і його заступник Дятлов звільнені достроково згідно з Указом Президента СРСР у зв'язку зі станом

лиха, перш за все слід звернути увагу на цю проблему.

— Ви сказали, що подробиці чорнобильської справи добре відомі тим, хто цим цікавиться. Але ж інші теж повинні знати. У зв'язку з цим таке запитання: як ставляться до вас люди на будівлі, які аж ніяк не належать до зацікавлених осіб?

— Нормально. Здебільшого і в зоні, і тут, на роботі, люди добре розуміють суть справи. Розуміють, що вона не в особистостях Бруханова, Фоміна чи Дятлова, а зовсім в іншому.

А той бруд, яким довго поливали, тепер уже не відмити. Ніхто не візьметься за цю брудну роботу. Справу зроблено, бо її треба було зробити.

Хоча комісія Держпроматомнагляду свої висновки надіслала до Верховної Ради Союзу, навряд чи хто там буде цим займатися. І у вирокі зазначено, що по проєктах і конструкторських організаціях вестиметься окрема справа. Але її не було. Певно, як це завжди робиться, справу не порушено через відсутність складу злочину. Сумніваюсь, що й сьогодні хтось наважиться ослабити радіаційну науку. Хто піде на те, щоб винести вирок усій системі? Ніхто.

Розмову вів Олексій БРЕУС, спеціальний кореспондент «Голосу України».

3 пошти

ПРОГ
ДЛЯ

Чорнобиль-
ронами не
зв'язані, стають
ливо це стос
дого понопи
української
Тому і пр
цільову прог
«Діти України»
треба зробити
ти півуальні
нтрн з найно
ням. Спеціаль
ба добирати
нові.

Друге — це
починну та
тей в чистині
печення їх
ми харчуван
обхідно нега
вентаризації
будинків від
ких угідь, пі
тощо.

Кошти, окр
публіканськи
двми, перер
ми, підприєм
заціями, мо
іншим чином
вести респуб
вий добродій

Підготува
слід доручи
ському Дер
«Голос Укра
республіканс
зетам області

Тож закли
благородної
су не можна
на — то ці

Миха

Київ.

ГРУНТ
БУВА
РІЗНІ

На Полісі
тім в органі
потрапляє в
ше, ніж в ін
раїни з так
звбруднення
особливостям
ре відомо ж
ження грнбі

Тому вважа
не зони заб
но робити п
ного науков
аспектів при
умов, фізико
ри ґрунтів, я
ти на нагро
нлідів у сил

завідуючий
санітаємес
районної Р
депутатів.
Камінь-Ка
Волынська

ХТО ПОДАСТЬ РУКУ НЕВІДОМЦІ,

або Що гальмує створення угорського професійного театру на Закарпатті?

У тому, що він потрібен, усі одностайні: і понад 150 тисяч угорців, які компактно проживають в області, і керівництво різних рівнів, включаючи й республіканське. Ідея почала активно втілюватися ще в 1988 році, коли область готувалася до звіту на Політбюро ЦК КПУ. Тоді ж у прийнятному документі компетентним республіканським органам рекомендовувалося подати закарпатцям поспільну допомогу (у тому числі й матеріальну) для задоволення духовних потреб національних меншостей, що проживають у регіоні. Було схвалено конкретні пропозиції. Серед них — створення угорського професійного театру.

Звичайно, акристалізувалася ідея не на пустому місці. У «народній» насамперед успішні виступи угорської групи самодіяльного народного театру з міста Берегова, що діє в області з 1952 року. З тих пір аматори входили на сцену понад 1400 разів, вчинили на суд глядачів 35 вистав. Дебютували оперою І. Дуняського «Вільний вітер», переклад якої на угорську мову контрабандним шляхом (тепер уже жовтка записана) привіз з Будапешта. Поряд з угорськими в репертуар систематично включали країн театри українських, російських, німецьких та інших субстратів, а також місцевих авторів.

За помітний вклад у взаємобогатіє духовних надбань народів-сусідів незалежної режисури театру Отто Шоберу присвоїли звання «Заслуженого працівника культури УРСР». Коментів неодолимо виходив призером різних оглядів, конкурсів, фестивалів. Багата і жаркова палітра театру від есе до трагікомедій. А три окремих самодіяльних акторів могли б показати й деякі професіонали.

А вже згодом дійшло на думи: на базі берегівського самодіяльного театру створити професійний театр. Бода

час було очевидним, що тільки аматорами в діючому павільйоні не обійтися — потрібні спеціально підготовлені актори. Ось тут одним з перших (і поки що єдиним) на вказування вище рекомендацій відгукнувся Міністерство культури УРСР. Приймається рішення про набір до Київського інституту театрального мистецтва імені Карпенка-Карого спеціальної групи здібних юнаків та дівчат із Закарпаття, які володіють угорською мовою.

Попередній відбір майбутніх акторів проходив безпосередньо на місці. Після цього в Київ приїхало 80 бажаних зацікавлених 32. Половина з них після вступних іспитів стала студентами акторського факультету. А ще двох — режисерів. З лютого нинішнього року всі вони проходять навчальну практику в Будапештському інституті театрального мистецтва та кіно, де під керівництвом відомого режисера Кароля Казіміра набувають досвід науковий, добротний угорської сценічної мови. Звідти вони повернуться додому на початку літа.

За словами Отто Шобера, київські та будапештські фахівці в основному задоволені групою. До 1993 року, року випуску — є всі можливості, щоб підготувати із закарпатських студентів незалежних спеціалістів. Таємним чином, на дні для театру будувати. Але для повнокріпного функціонування храму Мельоміне потрібні не лише актори. Не менш важливою передумовою є матеріальна база. З цього приводу обласне керівництво неодноразово зверталося до державної урядової інстанції. Але, крім обіцянок, нічого вони ще не дочекалося. Тоді Берегівський райкомком взявся за діло самотужки. Замокня угорському відділенню Інституту «Туріст-проект» документально на реконструкцію та добудову дійшло в райцентрі будинку культури з переобладнанням його частини під професіо-

нальний театр. Згідно з підрахунками, все це має коштувати 8—9 мільйонів карбованців.

Члени створеної в районі ініціативної групи почали зосереджувати: хто б зміг на належному рівні і в стилі строки виконати непросте замовлення? Виявлялося, що в області такої організації немає. Коли ж на когось по-старому «максимум», об'єкт здається не швидше, ніж через десять років. Подібне в Ужгороді вже було. Але як закрити на такий тривалий час єдиний культурний центр, де провадити свій альфакс члени берегівчан? І куди приващувати за цей період молодих акторів, які прибудуть уже через два роки?

Почався пошук альтернативи. За виготовлення проекту взявся архітектор з угорського міста Мишколова Йозеф Вічце. Попередні ескізи фактично сподобалися. Лявек — усе тут передбачено за крайніми світовими стандартами: сцена, зали, костюмери, освітлення, навіть апаратура для синхронного перекладу. Знайш-

лися і дві угорські фірми, які готові за п'ять-шість років вилити в життя намічене та забезпечити майбутній театр обладнанням, переобладнати у проекті. Щоправда, просять за це також небагато — два мільйони доларів.

Тепер закарпатці перед дилемою, який варіант вибрати? Звичайно, перш за все другого очевидні. Але де взяти валюту?

У берегівчан Ці немає, бо на них ще «висита» будівництво нової лікарні, яка також вимагає угорської спеціалізації. А область ніяк не «нашкреб» навіть 46 тисяч доларів, необхідних для проектування сучасної університетської бібліотеки, 60 старе приміщення просять в жагломому стані.

— Йвін Закарпаття мало статус зони вільного підприємства, — розмірковує начальник облуправління культури В. Габорек, — могли б залучити закордонних спонсорів. А так...

Не дуже віряться і в можливість кооперування кошта підприємств і господарств, які мають валюту. Бо ті скоріше воліють придати за долари чи марки старі іноземні автомобілі чи відеопаратуру для особистих потреб. А театр? Нехай чекає ліших часів.

Хто ж покласть той рух білий Мельоміне?

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України». Закарпатська область.

ЖИВНУТЬ У «СВІТЛИЦІ»

Обласне відділення Держкомгоспроєкту УРСР, управління «Антрацит» засвідчили: ЦП заводів паливо-газових установувань... Далі, ні Бол, ні Орфен не змогли б заармувати ці доволі великі назви для токонструючого заучання. А потреба така — добрим словом згадати у колі мисл. показанні господарської організації, є. Бо то новоналізаний металевої лінійки. При їхній фінансовій відірпані нарешті зводиться в Луганську Будівню творчості.

Набралася конкретних об'єктів давня мрія інтелектуальних людей власний театр. Довголітні пошуки у цьому напрямі без реальних фінансових підвалин незмітно терпіли крах. Востаннє жменюка ентузіастів тулилася в нудурах філармонії. Поні їх і звідти не потягнув... буфет.

Сьогодні в Будівню творчості наближаються до завершення оздоблювальні роботи в приміщенні, відведеному під виставочний зал обласної організації Спілки

художників УРСР. І ведуться вони, ще раз наголосую, так би мовити, з ласки промовляючи благодійників, освітньо-фундаторів цієї благородної справи — Фонд культури, творчі спілки, обком профспілки працівників культури — самотужки не спроможні зібрати гроші на більш-менш пристойний ремонт.

Зрештою, шлях до благої мети не має принципового зазначення. За участю нових спільників дещо транс-

формування першорядної задачі: окрім суто мистецьких сил тримати на палящійно зареєстровану Ленінським райкомкомом громадською організацією — Будівню творчості «Світлиця». І технічна інтелектуальна область. Але тут нічого наріпати, все по справедливості, бо розраховувати на повний алтруїзм спонсорів — цюнаємніке навіяно. Кожен дає ще й про власні інтереси. Геологі, машинобудівники, енергетики, які мають широкі зв'язки з економічними контактами, зацікавлені, щоб діти зустріли з партнерами відбулися не абияк, а в солідних апартаментах, у яєнішній атмосфері. Інша річ, що тоді «Світлиця» не обійдеться без отих «спеєсуботуєваль» та «санітарних днів», які завжди псують нам настрої. Але культури, виховані люди,

думатимуть, якось знайдуть спільну мову.

Тут має, власне, проявитися і надзавдання «Світлиця» — консолідувати людей різних факцій, смаків, політичних симпатій, об'єднати їх заради загального добра. Незабуття Лєс Українка навіяла інтелектуальною мовою нації. А смислом нагромадження сьогоднішнього, вирішити які без «монових атак» просто неможливо.

Врешті-решт є надія, що на новому театрі відлуння заглядів, якось урівноважаться два крила культури Донбасу — російське й українське. Словом, належить чесно поспрацювати заради нашого національного відродження.

Телі й об'єдналив мотки вже виразно відчуваються у прозаїчному перестуку мотлів майстрів людей, які завершують вишуканий

декор затинного камерного залу, приналежності графіку і ліплення в традиційних мотвах старого міста в червоній вітальні (набулі ділових зустрічей), лаптувати бар, оздобити художнім драпалом салон бібліотеки, кіоск авторських робіт, білярдну...

Клопотно, звичайно, але ж відомо, що робота лягає на душу, коли відчуваються надійна опора й підтримка. На людей, які нині знаходяться за кадром, мабуть, сьогодні єдина надія. Надієма приклад громадянина Дренної Греші Меєнґа, котрий не шовдував коштів для талантів, для того, щоб не змовчав чарівний голос муз. І як добре, що не переріс, не розгубився на дорогах століть його послідковників.

Олександр СЕРГІЙСЬКИЙ.

Луганськ.

Акціонерне товариство «Республіканський комерційний центр «ІНКОМА» спільно з компанією «Олів'є» (Франція) 16 - 19 квітня 1991 року в КИЄВІ проводить міжнародну виставку за участю відомих фірм Фривції, Швеції, Італії, США, Бельгії та інших країн:

«СПТРОЕН» - легкові автомобілі та мікроавтобуси з бензиновими й дизельними двигунами;
«КЛАРК КОМПОНЕНТС ІНТЕРНЕШНЛ ІНК.» - трансмісії, коробки передач, редуктори для сільськогосподарської та іншої техніки, навантажувачів тощо;
«PRM» - виробництво підйомних кранів широкого діапазону;
«БЕРЖО» - обладнання й механізми для підготовки будівельних матеріалів і для експлуатації в гірничовидобувній промисловості;
«ВОЛЬВО-МІШАН-ЮКЛД» - техніка для будівництва і транспорту: самоскиди, навантажувачі, екскаватори;
«ПЕР РОЛАН І САТЕЛЕК» - стоматологічне обладнання;

«ВІЛЛА» - стоматологічні кабінети;
«САНОФІ» - виробництво медикаментів;
«ПОРШЕ» - санітарно-технічне обладнання;
«АДС» - обладнання для виробництва пластикових пляшок різної місткості для харчових продуктів та іншого використання;
«СКАМІА» - обладнання для ліття на основі полімерів і еластомерів;
«СОДЕМЕ» - обладнання для виготовлення упаковок з картону й дерева;
«СІ-АЙ-ВІ-ДЖІ» - водне різання граніту й іншого каменю;
«АЛЬФАГРАФІК» - телефони, телекс, телефакси.

Програма семінарів на міжнародній виставці

- 16 квітня
14.00 Презентація автомобілів фірми «Сі-трон» і їх гідролінійної підвіски.
17 квітня
10.00 Новий винахід для стоматологів - репліс-установка «Флаш-дент».
14.00 Використання тари й пакувальних матеріалів у зберіганні та пересиланні сільськогосподарської й промислової продукції.
18 квітня
10.00 Міжнародний ринок мармуру, граніту й його концентрати.
11.30 Новий метод виробування блоків у кар'єрах - водне різання.
14.00 Дробильне устаткування в шахтах і кар'єрах.
16.00 Принципи використання транспортного техніки в кар'єрах і шахтах.
19 квітня
10.00 Чому на Заході існують фірми, що спеціалізуються виключно на виробництві таких основних вузлів, як трансмісії та коробки передач?
11.30 Сучасні прийоми будівництва шляхів.
15.30 Устаткування для виробництва цегляних блоків із сміття та відходів.

Співробітництво з фірмами-учасниками виставки - запорука Вашого успіху! Сучасний дизайн, остивні технологічні досягнення, асоціація якості виконання, надійність а експлуатації - це Вам гарантують названі фірми!

Виставка проводиться за адресою: Київ, вул. Володимирська, 57 (Будинку учителя).
По довідці звертайтеся за адресою: 252001, Київ, вул. Софіївська, 9.
Телефони: (8-044) 228-79-07, 228-87-61, 229-87-48. Телетайп 131103 ІНКОМ.
Телекс 131114 INKOM SU. Факс (8-044) 228-79-07, 229-87-48.
Докладніше з пропозиціями названих фірм Ви можете ознайомитись у газеті «Україна-бізнес».

COMPAGNIE OLIVIER

Відома японська корпорація «МАЗДА» надала СП «Мінолта-Трейдінг-Україна» виключні права на продаж та обслуговування автомобілів «Мазда-323» (одна з найкращіших моделей).

MINOLTA TRADING UKRAINE

ЯПОНСЬКІ АВТОМОБІЛІ НА УКРАЇНІ ВЖЕ СЬОГОДНІ!

Ці автомобілі виготовляються спеціально пристосованими до умов експлуатації на Україні. Двигун дизельний. Надана гарантія і здійснюється післягарантійне фірмове обслуговування у спеціалізованих майстернях — унікальні умови на ринку автомобілів.

Оплата — у вільно конвертованій валюті, обслуговування — за карбованцями. Ціни — нижчі за середньоєвропейські на 20—25%.

Звертаємо увагу керівників підприємств: ви можете придбати автомобіль «Мазда-323» за валюту, а продати його своїм працівникам за КАРБОВАНЦІ.

Наші телефони в Києві: 417-74-20, 417-81-23.
Адреса: 252080, Київ, вул. Туровська, 13.

УВАГА!

ЯПОНСЬКА КОПІЮВАЛЬНА ТЕХНІКА!

СП «МІНОЛТА-ТРЕЙДІНГ-УКРАЇНА» — єдине на Україні підприємство, яке не лише продає японську копіювальну техніку, а й здійснює її ГАРАНТІЙНЕ та ПІСЛЯГАРАНТІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ.

Вам пропонуються копіювальні системи, факси та фото- і відеонамери японської фірми «МІНОЛТА», засвідчені своєю оптикою й унікальним тоном. Спеціалісти фірми навчають вас швидко і майстерно оперувати цією вирай необхідною в сучасних умовах технікою.

Оплата — у вільно конвертованій валюті; обслуговування і навчання — за карбованцями.

Наш телефон у Києві: 417-85-78.
Адреса: 252080, Київ, вул. Туровська, 13.

Є У «СОКОЛА» РЕЗЕРВ

Хокей

Уже не перший рік юні хокеїсти СДЮШОР виходять до Словаччини. Два роки тому у членів хокейного клубу невеличкого словаческого міста Заолєн виникла ідея провести турнір, кращих дитячих команд, до яких входить хокеїстський клуб народної армії у трьох сусідніх містах. Крім рідного Заолєна, обрані банською Бистрицею і Денчу. А оскільки турнір розглядався як продовження тренувального процесу, то і вирішили запросити на нього команди з Чехії та Угорщини. Оця вибір планувалося СДЮШОР «Сокол», де працюють висококваліфіковані фахівці. Цілава деталі: організатори турніру проводять ці змагання для злочинців одного віку до тієї пори, доки вони не змінять спортивну школу. Перевага тут багата. Можна спостерігати, як зростає майстерність гравця, вивчати характерів гравця і радіти за своїх хокеїстів.

ли хокею, та й тренери обмінялися досвідом підготовки хлопців до гри в командах майстрів.

«Колі юні хокеїсти «Сокола» виїхали з автобуса біля змороженого стадіону в Заолєні, їх одразу оточили словаческі друзі. Почали шукати знайомих, запрошувати до себе. Але тренер «Сокола» В. Соколов спочатку дав команду: «Не підійти». І хоча позу було доволі позадати в поліції, хлопці не відступили від команди і спортивну форму. А вже потім словаческі ровесники, розбіраючи «соколів» українських гостей до домівок. Адже «Сокол» уже втретє гостює в Заолєні. Там українські спортсмени вже встигли подумити не тільки за своїми постійними суперниками на льоду, а й їхніми родичами.

Треба зазначити, що в Заолєні, як і в Києві, стали менше відчувати зношення напорів дитячого хокею. Клуби наса не повністю змінили після матчів, які проводять у другій лізі команди майстрів. Тому всі витрати по проведенню турніру лягли на плечі батьків. Вони готували для своїх дітей і гостей чай, обід, прорізок. А Павел Бенчик, відомий у кошичній гравець, нині тренер, та Ладіслав Пачига узяв збір організації хлопців злетів на себе. І чудово з ними попрацював, бо турнір авдася.

За його умовими в фінал виходили переможці трьох груп, в тейорі команда Заолєна. Я ріні не бачив в офіційних зустрічних гравах «Сокола», а тому було цікаво: чи додали вони в майстерності? Додали. Словаческі фахівці говорили

тренеру В. Соколову, що захисники Сашко Калаш і Павло Гукменко, нападники Сейді Сера, Сергій Радченко, Борис Проценко обов'язово стануть майстрами висоного класу. Не раз їх ді на льоду зустрічали овалі. На трибунах, як на переможців бачили словаческих хокеїстів, коли невдало на зліст Сергію Сейді Сера. Віт Неманчак, аступав силою боротьбу із суперником, які мабгато виш за них. А фініш Дантра Шеновалова, як на мав, заповнений з арсеналу Валерія Харламова. Хоча цілком ймовірно, що Дмитрія Неманчак бачив цього чудового майстра хокею.

«Сокол» дуже багато переграє у своїй підгрупі дні братів-славескі команди і господарів. А у фіналі йому вчинили опір спортсмени з моравського міста Опава. Лише в третьому періоді соколята схилили шляху терезів на свою користь. Ще ді зустрічі зі старими знайомими — хокеїстами Трешчів і Заолєна — яким виграли легко. І стали володарями сьмачного торта, який одразу було розділено на двадцять частин. Не всі, хто, як і торі, здобув свою чергу на міжнародну перемогу.

А тренер соколя В. Соколов знову отримав запрошення взяти участь у такому ж турнірі 1992 року. Щоправда, словаческі хлопці зі Трешчів не і Заолєна спочатку приїдуть до Києва, щоб провести між собою турнір під час літніх канікул.

Що ж, від цих змагань обов'язово виграють дорослі команди майстрів України і Словаччини, до яких з часом увійдуть ініційні тринадцятирічні гравці, що мабуть доведуть міжнародних зустрічей.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.
Київ — Заолєн — Київ.

На знімку: київські соколя на льоду Палацу спорту в Заолєні.

Фото автора.

Величкими мадридського «Реала» вважають, що розлучення з ним стало причиною невдач, який зазнав клуб у нинішньому сезоні. Керівники «Барселони» так само сподіюють про те, що відступили його холдів до «Реала». В Німеччині переконані, що його відомого збірка ФРН спромоглася б перемогти на світових першостях турнір шпидар. Проте Бернд Шустер, який вірою і правдою служив і «Реалу», і «Барселоні», але відмовився виступати за збірну Німеччини, ні про що не казав і прекрасно почувався в мадридському «Атлетіко», який швидше за все стане срібним призером чемпіонату Іспанії.

До того, як 31-річний німеччинський футболіст потрапив торік до «Атлетіко», клуб посідав 10-те місце в першості країни, маючи в активі після семи турів лише одну перемогу. А за Шустером вдалося вийти на друге місце, здобувши в наступних чотирьох матчах навіть більше очок, ніж «Барселона», яка лідує.

Утім, головне навіть не в цьому: якійсь змінилася гра команди, яка за 21 тур пропустила найменше голів і мала другий показник за кількістю забитих м'ячів.

Як вважають гравці, а також «Атлетіко» дуже сприймає Шустер.

— Поняв в нас Бернда — чудовою подією для команди, сказав найкращий бомбар-

Загадковий Шустер

Футбол

дир «Атлетіко» Маноло Салчес. — Коли він на полі, ми відчуваємо найбільше впевненості. Шустер чудово розуміє, в який момент необхідно прикрити гравця в який — уповільнити. В умові розпалити м'яч йому, як на мене, немає рахунок. Справді, німеччинський футболіст знає про гру все. В обох віці він діє, як природжений захисник, у центрі поля він — непереможний диспетчер, а в атаці володіє потужним ударом і «хитрим» dribblingom. Його здатність перетворювати ігрові дії в головні моменти дає змогу змешувати у власних силах нападочини «Атлетіко» Салчесу, Футре й Родаску. За 13 років кар'єри професійного футболіста, 11 з яких проведено в Іспанії, Шустер навчився робити свою справу бездоганно.

— Я дуже добре знаю іспанський лігу, і тут для мене секретів немає, — стверджує футболіст, єдиний, кому до-

велос виступати в складах трьох «гравців» — «Реала», «Барселони» й «Атлетіко». Однан мудрість інтуїтувала йому незрозуміло. Один з найкращих плазмисників 80-х років, Шустер зіграв лише 21 матч за збірну ФРН у період з 1979 по 1983 рік і ніколи не виступав у фіналах світових першостей. 1982 року, коли турнір проходив в Іспанії, він був травмований. А 1986 року, коли Франц Беннебауер запрошував його «вигнати» до Мюнхена, Шустер несподівано від всіх відмовився. До того, як відомо, 1990 року збірна ФРН стала чемпіоном, його вже не запросили.

— Я не хочу більше обговорювати питання про мій виступ за збірну, — сказав Шустер журналістам. — Це все — в минулому. Але я не спархує, хоч і розумію, що мій би досягти того, чого ніколи не добитися, виступаючи в клубній команді...

Шустер потрапив до «Барселони» 1980 року за рекомендацією свого співвітчизника, відомого тренера Удо Лутена, який зібрав на нього «зрілих» команд, яка стала чемпіоном Іспанії і грать рольі потому.

Однак, коли в Бернда почалися конфлікти з товаришами по клубу та підготовчим службам, керівництво «Барселони» поспішило позбутися «незручного» футболіста. Але він тут же знайшов місце в «Реалі», до якого вивісив з першого ж матчу й разом з ним діяти здатний здобути медаль чемпіонів країни.

Проте і тут його складний характер дався знати. Під час перерви між сезонами Шустер навмисно відмовився поїхати до американського турне без друзів і дітей. Залишений не примусом чекати на себе. Протягом чотирьох місяців перебував самотужки, лоні на нього не звернули уваги в «Атлетіко». Він дуже хотів вийти з іспанського чемпіонату «Барселону» й «Реал».

«Після цього можна подумати про «пенсію», — сказав Шустер.

З ним доведеться все ж зачекати. Адже барселонцям «Атлетіко» обіграти вже не зможе. Хоча з віта — «Реал» фінішує далією від призового місця.

Костянтин КІЩЕВ,
корреспондент ТАРС.
Мадрид.

ТЕЛЕФОН
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор —

446-92-11.

Заступник головного редактора —

446-70-43.

446-91-16.

446-91-36.

Відповідальний секретар —

446-72-43.

446-91-37.

Завідуючий розсилкою —

446-40-22.

Відділ:

міжнародний —

446-91-20.

всесті — 441-88-28.

економічний — 441-82-47.

агровий — 441-86-18.

перекладницький —

441-84-52.

441-83-44.

окопний здоров'я —

441-83-06.

соціальний питань —

441-88-55.

еніологі — 441-88-58.

культури — 441-86-44.

спорту — 441-88-08.

інформаційний —

446-61-13.

Історії України —

441-86-62.

віснєвських питань —

441-88-52.

романи —

441-88-44.

НАД НОМЕРОМ

ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора —

Анатолій Горлов.

Чергові редактори —

Валентин Пубушкін,

Володимир Савцов.

Автори макета —

Анатолій Мирончик,

Євген Українець.

Випускники —

Олександр Бондаренко.

Оформлення —

Володимир Кисельов.

Коректори:

Тамара Баштанник,

Наталія Василь,

Поліна Морозова,

Анатолія Сидякова,

Людмила Нестен,

Поліна Станчик,

Людмила Терещук.

Верстальники:

Тетяна Балман,

Але Будинкова,

Марія Соколов,

Ольга Яценко,

Анатолій Артемчук,

Сергій Сімаків.

Лінографіст:

Віктор Прохур.

Ріска Гринчук.

Оформлення макету

друку виконавця

«Радсмак» Україна

252047, Київ-47,

приміст Перемог, 58.

Індекс 60755.

Тираж 166380.

Перерахунок ціни

на рік 1996 рр. 80 коп.

Зам. 93150491.